

DECIZII

DECIZIA (UE) 2018/1498 A COMISIEI

din 21 decembrie 2017

privind ajutorul de stat și măsurile SA.38613 (2016/C) (ex 2015/NN) puse în aplicare de Italia în favoarea Ilva S.p.A. plasată sub *Amministrazione Straordinaria*

[notificată cu numărul C(2017) 8391]

(Numai textul în limba italiană este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu dispozițiile menționate anterior ⁽¹⁾ și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

1. PROCEDURĂ

- (1) În urma a două plângeri oficiale prezentate la 11 și 14 aprilie 2014 de către concurenți (care doresc ca identitatea lor să nu fie divulgată), Comisia a deschis o investigație preliminară cu privire la presupusele măsuri de sprijin în favoarea societății italiene producătoare de oțel Ilva S.p.A plasată sub *Amministrazione Straordinaria* (administrare specială) („Ilva”). *Wirtschaftsvereinigung Stahl* (Federația germană a oțelului – „WV Stahl”) și Eurofer (Asociația Europeană a Oțelului) au depus, de asemenea, plângeri oficiale la 10 aprilie 2015 și, respectiv, 24 iunie 2015. Plângerile respective au fost susținute la 25 iunie 2015 de Asociația producătorilor britanici de oțel.
- (2) Prin scrisoarea din 20 ianuarie 2016, Comisia a informat Italia că a decis să inițieze procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare „TFUE”) în ceea ce privește patru măsuri de sprijin acordate în favoarea Ilva. Prin scrisoarea din 13 mai 2016, Comisia a informat Italia cu privire la extinderea procedurii la o a cincea măsură de sprijin.
- (3) Decizia Comisiei de a iniția procedura oficială de investigare (denumită în continuare „decizia de inițiere a procedurii”) și decizia Comisiei de a extinde procedura la o a cincea măsură (denumită în continuare „decizia de extindere a procedurii”) au fost publicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ⁽²⁾. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la măsurile în cauză.
- (4) Italia a prezentat observații cu privire la decizia de inițiere a procedurii și decizia de extindere a procedurii prin scrisorile din 3 martie și 26 iulie 2016.
- (5) De asemenea, Comisia a primit observații de la părțile interesate. Aceasta a transmis observațiile respective Italiei, oferindu-i posibilitatea de a răspunde. Comentariile din partea Italiei au fost primite prin scrisoarea din 29 iulie 2016.
- (6) Comisia a solicitat informații suplimentare din partea Italiei prin scrisorile din 24 februarie 2016, 4 mai 2016, 30 septembrie 2016, 1 februarie 2017 și 8 septembrie 2017. Italia a răspuns la cererile de informații la 10 martie 2016, 13 mai 2016, 8 noiembrie 2016, 10 martie 2017 și, respectiv, 16 octombrie 2017.
- (7) După ce a fost informată cu privire la decizia Italiei de a scoate la vânzare activele societății Ilva, Comisia a solicitat Italiei să desemneze un mandatar independent însărcinat cu monitorizarea, al cărui rol a fost de a raporta Comisiei cu privire la organizarea și punerea în aplicare a procesului de vânzare. Mandatarul însărcinat cu monitorizarea a transmis Comisiei rapoarte la 15 iunie 2016, 3 octombrie 2016, 13 și 14 decembrie 2016, 1 februarie 2017, 22 februarie 2017, 30 iunie 2017 și a prezentat raportul final privind procesul de vânzare la 20 iulie 2017. De asemenea, autoritățile italiene au informat Comisia cu privire la rezultatul procedurii de licitație prin scrisoarea din 7 iunie 2017 și au transmis informații suplimentare privind procesul de vânzare la 24 iulie 2017.

⁽¹⁾ JO C 142, 22.4.2016, p. 37 și JO C 241, 1.7.2016, p. 12.

⁽²⁾ A se vedea nota de subsol 1.

2. DESCRIERE

2.1. Beneficiarul

- (8) Ilva este una dintre cele mai mari societăți producătoare de oțel din Europa, aceasta desfășurându-și activitatea în producția, prelucrarea și comercializarea de produse din oțel nealiat, printre altele, prin gestionarea unităților industriale de interes național strategic, astfel cum sunt definite la articolul 1 din Decretul-lege nr. 207 din 3 decembrie 2012, transformat, cu modificări, în Legea nr. 231 din 24 decembrie 2012 („Decretul-lege nr. 207/2012”). Societatea a fost deținută de familia Riva începând cu 1996 și, ulterior, a fost sub controlul statului italian prin intermediul *Istituto per la Ricostruzione Industriale* („IRI”). Până în 2016, societatea Ilva angaja aproximativ 14 000 de persoane în total, dintre care aproximativ 11 000 de angajați în principalul său loc de producție din Taranto (regiunea Apulia). De asemenea, Ilva are alte unități de producție în Italia și platforme comerciale în Franța, Tunisia și Grecia.
- (9) Ilva fabrică produse din oțel nealiat incluse în lista de produse care definesc sectorul siderurgic, astfel cum se prevede în anexa IV la Orientările privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2014-2020, litera (a)-(e) ⁽³⁾.
- (10) Având o capacitate de producție anuală totală de [...] ^(*) tone, combinatul siderurgic Ilva din Taranto reprezintă aproximativ 9,8 % din capacitatea totală de producție pentru oțelul nealiat ⁽⁴⁾. Fiind plasată în prezent sub administrare specială și din cauza constrângerilor de mediu, Ilva funcționează la [...] din capacitatea sa nominală (trei furnale funcționale din cele cinci). Aceasta a produs 5,8 milioane de tone de oțel nealiat în 2016 ⁽⁵⁾, reprezentând aproximativ 65 % din producția italiană și aproximativ 7 % din producția de oțel nealiat a Uniunii. ILVA vinde în principal în Italia ([...]), apoi în alte țări europene ([...]) și în țări terțe ([...]) ⁽⁶⁾.
- (11) Zona Taranto în care Ilva își are principalul loc de producție este foarte poluată. Testele au arătat o poluare considerabilă a aerului, a solului, a apelor de suprafață și subterane, atât la locul de producție al societății Ilva, cât și în zonele locuite din orașul Taranto, cu consecințe grave pentru sănătatea umană și pentru mediu. ⁽⁷⁾ Ilva, precum și principalii săi acționari și fosta conducere au fost puși sub acuzare în Italia pentru un presupus dezastru ecologic ⁽⁸⁾. De asemenea, Ilva se află în centrul unei proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor deschisă de Comisie împotriva Italiei ⁽⁹⁾. În urma a două scrisori de punere în întârziere ⁽¹⁰⁾, la 16 octombrie 2014, Comisia a transmis Italiei avizul său motivat („aviz motivat”) pentru încălcarea Directivei 2008/1/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹¹⁾ și a Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹²⁾, care stabilesc norme pentru statele membre în ceea ce privește acordarea autorizațiilor de mediu pentru instalațiile industriale.
- (12) În mijlocul acestei probleme de mediu, fosta conducere a Ilva a trebuit să renunțe la administrarea societății și a fost înlocuită în iunie 2013 de un comisarul extraordinar numit de guvern. ⁽¹³⁾ Mandatul comisarului extraordinar a fost de a garanta continuarea activității industriale, utilizând, în același timp, resursele societății pentru a acoperi costurile legate de daunele aduse sănătății și mediului cauzate de încălcările anterioare ale autorizației de mediu a Ilva. În acest context, la 14 martie 2014 Consiliul de Miniștri a aprobat un „plan de mediu” conceput pentru prevenirea poluării și modernizarea instalației în conformitate cu autorizația de mediu ⁽¹⁴⁾. În conformitate cu acest plan, în 2014, costul total al investițiilor necesare pentru a asigura conformarea instalației din Taranto cu cerințele autorizației de mediu a fost de [...] EUR.
- (13) Având în vedere situația financiară din ce în ce mai fragilă a societății Ilva, la 5 ianuarie 2015 guvernul italian a adoptat Decretul-lege nr. 1/2015, prin care acesta a introdus o procedură de insolvență ad-hoc în cazul Ilva. Această procedură ad-hoc se bazează pe așa-numita lege *Marzano*, o lege specială privind insolvența care organizează administrarea extraordinară a marilor întreprinderi aflate în dificultate care sunt însărcinate cu

⁽³⁾ JO C 209, 23.7.2013, p. 1.

^(*) [...] informații confidențiale.

⁽⁴⁾ Estimări ale capacității de producție furnizate de Ilva și Eurofer.

⁽⁵⁾ Conform prezentării realizate de comisarii extraordinari ai Ilva în Camera Deputaților a Italiei la 10 ianuarie 2017: <http://www.gruppoilva.com/it/media/media/comunicazioni-dei-commissari>.

⁽⁶⁾ Conform datelor interne ale Ilva pentru anul 2015.

⁽⁷⁾ A se vedea http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1151_en.htm

⁽⁸⁾ Procedura penală nr. 938/2010 R.G.

⁽⁹⁾ Procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor nr. 2013/2177.

⁽¹⁰⁾ În septembrie 2013 și în aprilie 2014.

⁽¹¹⁾ Directiva 2008/1/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 ianuarie 2008 privind prevenirea și controlul integrat al poluării (JO L 24, 29.1.2008, p. 8).

⁽¹²⁾ Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (JO L 334, 17.12.2010, p. 17).

⁽¹³⁾ Pe baza Decretului-lege nr. 61/2013 din 4 iunie 2013 transformat în Legea nr. 89/2013 la 3 august 2013. Legea nr. 89/2013 a fost modificată ulterior la 10 decembrie 2013 prin articolul 7 din Decretul-lege nr. 136/2013, transformată în Legea nr. 6/2014 la 6 februarie 2014.

⁽¹⁴⁾ A se vedea Jurnalul Oficial nr. 105 din 8 mai 2014, disponibil la adresa: <http://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2014/05/08/14A03637/sg>

servicii publice esențiale. În consecință, Curtea de la Milano a declarat insolvența societății Ilva la 30 ianuarie 2015 ⁽¹⁵⁾. Datoria totală indicată în declarația de insolvență a fost de 2,9 miliarde EUR. Guvernul a numit trei comisari extraordinari pentru gestionarea societății. Decretul-lege nr. 1/2015 a fost transformat în Legea nr. 20/2015 din 3 martie 2015, cu modificări ⁽¹⁶⁾.

- (14) La 4 decembrie 2015, autoritățile italiene au informat Comisia cu privire la adoptarea, în aceeași zi, a Decretului-lege nr. 191/2015 intitulat „Disposizioni urgenti per la cessione dei o terzi complessi aziendali del Gruppo Ilva”. Decretul-lege a fost transformat în Legea nr. 13/2016 din 1 februarie 2016, cu modificări ⁽¹⁷⁾. Articolul 1 din decretul-lege prevede vânzarea activelor Ilva prin intermediul unei proceduri publice transparente și nediscriminatorii până la 30 iunie 2016 pentru a se asigura discontinuitatea cu fosta întreprindere. La 5 ianuarie 2016, comisarii extraordinari ai Ilva au publicat o invitație de exprimare a interesului în ceea ce privește transferul activelor deținute de Ilva și de alte societăți din același grup. 25 de părți interesate au fost acceptate pentru etapa preliminară de „due diligence”, în urma căreia au fost constituite consorții de achiziții pentru depunerea de oferte oficiale până la 30 iunie 2016. La 30 iunie 2016, doi ofertanți au fost acceptați în etapa finală a procedurii de licitație: (i) un consorțiu condus de societatea mondială producătoare de oțel ArcelorMittal, alături de producătorul de oțel italian Marcegaglia și banca Intesa Sanpaolo în calitate de membri ai consorțiului („Consortiul AM”) și (ii) așa-numitul consorțiu Acciaitalia („Consortiul Acciaitalia”) format, printre altele, din producătorul italian de oțel Arvedi, societatea indiană producătoare de oțel Jindal Steel și banca de investiții deținută de stat Cassa Depositi e Prestiti („CDP”).
- (15) Procesul de vânzare a înregistrat unele întârzieri. În final, la 26 mai 2017, comisarii Ilva au recomandat acordarea activelor Ilva către Consortiul AM, care a oferit un preț de 1,8 miliarde EUR ⁽¹⁸⁾. Această recomandare a fost urmată de Ministrul dezvoltării economice, care a emis un decret de adjudecare finală în favoarea Consortiului AM la 5 iunie 2017 ⁽¹⁹⁾. Încheierea tranzacției este încă în curs de obținere a autorizării concentrării din partea Comisiei. În acest sens, la 21 septembrie 2017, Consortiul AM a notificat tranzacția Comisiei, care, la 8 noiembrie 2017, a decis să deschidă o investigație detaliată ⁽²⁰⁾.

2.2. Măsurile examinate

- (16) Autoritățile italiene au adoptat și au modificat diverse măsuri de sprijin în favoarea societății Ilva. Prezenta decizie vizează cele cinci măsuri care au făcut obiectul deciziei de inițiere a procedurii și deciziei de extindere a procedurii:
- (a) Măsura 1: transferul activelor confiscate pe parcursul procedurilor penale împotriva foștilor proprietari ai societății Ilva.
- (b) Măsura 2: legea privind împrumuturile preeductibile, astfel cum s-a aplicat unui împrumut de 250 de milioane EUR acordat de bănci private.
- (c) Măsura 3: garanția de stat pentru împrumutul de 400 de milioane EUR.
- (d) Măsura 4: acordul de soluționare a litigiului cu Fintecna.
- (e) Măsura 5: împrumut de stat în valoare de 300 de milioane EUR.

2.2.1. Măsura 1: transferul activelor confiscate pe parcursul procedurilor penale împotriva foștilor proprietari ai societății Ilva

- (17) Unii membri ai familiei Riva care au fost implicați anterior în conducerea societății Ilva au fost puși sub acuzare de către instanțele italiene pentru diferite infracțiuni legate de fraudă. În mai 2013, instanța națională a pus sub sechestru (*sequestro preventivo*) [...] EUR în active lichide deținute de familia Riva („activele Riva”), în așteptarea unei proceduri penale împotriva acestora.

⁽¹⁵⁾ http://www.gruppoilva.com/sites/ilvacorp/files/document_attachments/acq_res.pdf

⁽¹⁶⁾ Textul Decretului -lege, astfel cum a fost transformat în lege, este disponibil la adresa: <http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2015-01-05;1!vig=>

⁽¹⁷⁾ Textul Decretului -lege, astfel cum a fost transformat în lege, este disponibil la adresa: <http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2015-12-04;191!vig=>

⁽¹⁸⁾ <http://www.gruppoilva.com/it/press-release/2017-05-26/comunicato-stampa>

⁽¹⁹⁾ <http://www.sviluppoeconomico.gov.it/index.php/it/194-comunicati-stampa/2036649-calenda-firma-il-decreto-di-aggiudicazione-del-complesso-industriale-del-gruppo-ilva-ad-am-investco-italy>

⁽²⁰⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-4485_en.htm

- (18) În temeiul normelor generale de drept procesual penal din Italia, activele puse sub sechestru în contextul unei proceduri penale trebuie să fie transferate către așa-numitul Fondul al Justiției (*Fondo Unico di Giustizia*), un fond al Ministerului Justiției din Italia care are rolul de „custode” (*custode ex lege*) până la încheierea procedurilor penale. Administrarea fondului este asigurată de Equitalia Giustizia S.p.A. („Equitalia”) ⁽²¹⁾. În conformitate cu mandatul de investiții al Equitalia, activele lichide deținute de *Fondo Unico di Giustizia* pot fi depuse în conturi curente care prezintă niveluri adecvate de soliditate și fiabilitate sau pot fi investite în obligațiuni de stat italiene ⁽²²⁾. Pe parcursul procedurilor judiciare, sumele confiscate continuă să aparțină proprietarilor inițiali, care însă nu pot dispune de acestea.
- (19) În ceea ce privește activele Riva, articolul 3 alineatul (1) din Decretul-lege nr. 1/2015 a introdus o dispoziție ad-hoc, prin care aceste active ar putea fi transferate societății Ilva înainte de încheierea procedurilor penale ⁽²³⁾. În temeiul acestei dispoziții, transferul trebuia să aibă loc sub rezerva unor clauze și condiții specifice. Ilva ar emite mai întâi obligațiuni de aceeași valoare ca activele Riva. *Fondo Unico di Giustizia* ar utiliza ulterior activele Riva aflate în custodia sa pentru a subscrie obligațiunile respective. Prin urmare, obligațiunile societății Ilva ar înlocui activele Riva în conturile *Fondo Unico di Giustizia* ca garanții reale în contextul procedurilor penale pendinte. Același decret-lege preciza că sumele primite de Ilva în urma transferului în cauză trebuiau alocate pentru punerea în aplicare a planului său de mediu.
- (20) La 11 mai 2015, printr-un decret judecătoresc (*Decreto di Trasferimento*), judecătorul național a dispus transferul activelor Riva. Cu toate acestea, transferul către *Fondo Unico di Giustizia* nu a putut avea loc deoarece activele Riva erau păstrate de familia Riva în conturi bancare deschise în afara Italiei ⁽²⁴⁾, iar instanțele judecătorești din străinătate care au control asupra acestor conturi au refuzat în mod constant să transfere activele în Italia ⁽²⁵⁾.
- (21) Situația s-a deblocat atunci când, în decembrie 2016, familia Riva și societatea Ilva au ajuns la un acord de soluționare, prin care membrii în cauză ai familiei Riva și-au dat acordul pentru punerea definitivă a activelor Riva deținute de aceștia în conturile lor bancare străine la dispoziția societății Ilva în forma juridică prevăzută la articolul 3 alineatul (1) din Decretul-lege nr. 1/2015. [...]. Potrivit autorităților italiene, cererile de despăgubire ale societății Ilva împotriva familiei Riva ar fi ajuns la aproximativ [...] EUR. Pe lângă suma de 1,1 miliarde EUR care a fost obiectul confiscării și care a fost alocată prin lege pentru planul de mediu, familia Riva a convenit, de asemenea, să pună la dispoziția societății Ilva o sumă suplimentară de 145 de milioane EUR pentru a sprijini operațiunile sale comerciale. Ca urmare a acestui acord tranzacțional, activele Riva au fost repatriate în Italia ⁽²⁶⁾ și transferate către *Fondo Unico di Giustizia*, care, la 13 și 22 iunie 2017, a scrisor obligatiuni în total de [...] EUR nou-emise de Ilva.

2.2.2. Măsura 2: legea privind împrumuturile predeductibile

- (22) Potrivit presei, în mai 2014 societatea Ilva s-a confruntat cu dificultăți în efectuarea plăților către salariați și furnizori. ⁽²⁷⁾ Presa a raportat că băncile păreau reticente în a acorda un credit „punte” pentru a acoperi nevoile de lichiditate ale societății ⁽²⁸⁾. De asemenea, se pare că, pe parcursul anului 2014, autoritățile italiene (în special prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și al autorităților regionale din Puglia) au fost implicate pe deplin în cadrul reuniunilor și discuțiilor cu instituțiile financiare în ceea ce privește acordarea acestui împrumut. ⁽²⁹⁾

⁽²¹⁾ În temeiul articolului 2 alineatul (4) din Decretul-lege nr. 143/2008.

⁽²²⁾ În acest sens, a se vedea http://www.giustizia.it/giustizia/it/mg_2_9_1.wp

⁽²³⁾ Temeiul juridic a fost stabilit pentru prima dată la articolul 1 alineatul (11) litera (d) din Decretul-lege nr. 61/2013, care a fost modificat în decembrie 2013, în august 2014 și în martie 2015.

⁽²⁴⁾ [...]

⁽²⁵⁾ A se vedea <http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2015-11-24/ilva-giudici-svizzeri-no-rientro-italia-12-miliardi-riva-171441.shtml> și <http://www.repubblica.it/economia/finanza/2015/11/24/news/ilva annullato il sequestro da un miliardo in svizzera-128062132/>

⁽²⁶⁾ A se vedea <http://www.ilsole24ore.com/art/impresa-e-territori/2017-05-24/ilva-firmata-transazione-il-rientro-fondi-svizzera-131344.shtml>

⁽²⁷⁾ A se vedea <http://www.ilsole24ore.com/art/impresa-e-territori/2014-05-12/ilva-taranto-stipendi-salvi-ma-resta-crisi-finanziaria-123429.shtml?uid=ABUglaHB>

⁽²⁸⁾ A se vedea http://www.ilsole24ore.com/art/impresa-e-territori/2014-07-03/ilva-aggrappata-prestito-ponte-063934_PRV.shtml?uid=ABpE6DXB&fromSearch

⁽²⁹⁾ A se vedea articolul „L'incontro di ieri a Palazzo Chigi tra rappresentanti degli istituti di credito e Governo – il sottosegretario alla presidenza, Graziano Del Rio, il ministro dello Sviluppo economico, rispettivamente Federica Guidi e Claudio De Vincenti – non ha portato i segnali che l'azienda attende in modo da attenuare la propria crisi finanziaria”, astfel cum a fost raportat de <http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2014-05-14/ilva-nessuna-concessione-un-prestito-ponte-132300.shtml?uid=ABPqs9HB>: A se vedea, de asemenea, articolul din mai 2014: <http://www.ilsole24ore.com/art/impresa-e-territori/2014-05-12/ilva-taranto-stipendi-salvi-ma-resta-crisi-finanziaria-123429.shtml?uid=ABUglaHB>: „L'Ilva ha avanzato la richiesta ed ha avviato la trattativa con le banche che viene seguita anche dal Governo”.

- (23) La 11 august 2014, Italia a modificat articolul 12 alineatul (5) din Decretul-lege nr. 101/2013, astfel încât împrumuturile acordate întreprinderilor de interes național strategic plasate sub administrare extraordinară pentru punerea în aplicare a planurilor de mediu și de remediere a sănătății sunt calificate, în mod excepțional, ca fiind preveductibile ⁽³⁰⁾. Pentru împrumuturile preveductibile se acordă un privilegiu de recuperare prealabilă a masei de active de lichidare a unei întreprinderi insolvente, cu prioritate față de alte împrumuturi și datorii, de la creditorii întreprinderii. Situația societății Ilva a corespuns definiției prevăzute în lege și, în consecință, împrumuturile acordate societății Ilva puteau din acel moment să fie calificate ca fiind preveductibile ⁽³¹⁾.
- (24) La o lună după această modificare a legii, la 11 septembrie 2014 trei bănci private au convenit să acorde un împrumut de 250 de milioane EUR societății Ilva ⁽³²⁾. La scadența acestuia la 28 februarie 2015, Ilva nu a rambursat împrumutul.

2.2.3. Măsura 3: garanția de stat pentru împrumutul de 400 de milioane EUR

- (25) Articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Decretul-lege nr. 1/2015 a permis societății Ilva să negocieze cu băncile interesate un împrumut preveductibil în valoare de 400 de milioane EUR asigurat cu o garanție de stat. Împrumutul urma să fie utilizat pentru punerea în aplicare a planului de mediu al societății Ilva ⁽³³⁾.
- (26) Printr-un decret, la 30 aprilie 2015 Ministrul Economiei și Finanțelor a emis garanția de stat cu o primă de 3,12 % pe an.
- (27) După emiterea unei garanții de stat, la 27 mai 2015 trei instituții financiare au convenit să acorde un împrumut de 400 de milioane EUR societății Ilva, defalcat după cum urmează: 330 de milioane EUR din partea CDP, 50 de milioane EUR din partea Intesa Sanpaolo și 20 de milioane EUR din partea Banco Popolare. Intesa Sanpaolo și Banco Popolare sunt aceleași două bănci private care au fost implicate în măsura 2.
- (28) Împrumutul de 400 de milioane EUR a fost plătit în patru tranșe succesive de 100 de milioane EUR la 10 iunie, 9 octombrie, 10 decembrie și, respectiv, 28 decembrie 2015. Acesta are o rată a dobânzii care corespunde ratei anuale Euribor la 6 luni + [...] plătită pe semestru și trebuie să fie rambursat [...] după efectuarea plății, cu o perioadă de grație inițială de [...].

2.2.4. Măsura 4: acordul de soluționare a litigiului cu Fintecna

- (29) Pe durata procesului de privatizare a societății Ilva în 1995, institutul IRI deținut de stat a convenit, în temeiul articolului 17.7 din contractul de privatizare, să garanteze viitoarele cereri de despăgubire pentru daunele aduse mediului care au avut loc înainte de privatizare de până la [...] LIT, plus dobânzile (și anume, aproximativ [...] EUR la momentul respectiv și [...] EUR, exclusiv dobânzile, sau [...] EUR, inclusiv dobânzile, la 31 decembrie 2014). Contractul de privatizare a stabilit termenul final pentru cuantificarea acestor daune ecologice pentru 31 decembrie 1996. La 16 aprilie 1996, IRI a lansat o procedură de arbitraj privind prețul de vânzare. Această procedură a fost încheiată în anul 2000 fără a se soluționa litigiul privind repartizarea responsabilității față de mediu. La 6 mai 1996, Ilva a inițiat o procedură de arbitraj paralelă privind responsabilitatea față de mediu, care nu a fost însă finalizată.
- (30) În 2002, societatea Fintecna deținută de stat a devenit succesorul legal al IRI. Începând din 2012, Fintecna este deținută în proporție de 100 % de CDP, care, la rândul său, este deținută în proporție de 100 % de stat. Situațiile financiare ale Fintecna și gestionarea activelor sunt supuse verificărilor de către un magistrat numit de Curtea de Conturi a Italiei, care participă la reuniunile organelor de conducere sau de supraveghere în temeiul articolelor 7 și 12 din Legea nr. 259/1958.
- (31) În contextul tranziției de la IRI la Fintecna în 2002, fosta conducere a IRI a decis să aloce o sumă de [...] EUR ca estimare a daunelor aduse mediului datorate către societatea Ilva.
- (32) La 12 iunie 2008, Ilva și Fintecna au semnat procesul-verbal al unei reuniuni (*verbale di incontro*), în care acestea au convenit că principalele probleme de mediu nesoluționate vizau unitatea din Taranto. În acest context, părțile au convenit că împărțirea între ele a costurilor ar putea avea loc de îndată ce aceste costuri vor fi stabilite. Între timp, printr-un proiect de acord din 3 decembrie 2008, Ministerul Mediului, împreună cu alte entități publice, a planificat o soluționare pe baza estimărilor privind costurile pentru decontaminarea apei subterane și remedierea daunelor aduse mediului. Această cuantificare a exclus în mod explicit daunele rezultate în urma poluării atmosferice aduse părților terțe.

⁽³⁰⁾ Articolul 22 litera (c) din Legea nr. 116/2014 de modificare și de transformare în lege a Decretului-lege nr. 91/2014 din 24 iunie 2014.

⁽³¹⁾ În temeiul articolului 1 alineatul (1) din Decretul-lege nr. 61/2013, coroborat cu articolul 1 din Decretul-lege nr. 207/2012 din 3 decembrie 2012, transformat în lege la 24 decembrie 2012 prin Legea nr. 231/2012.

⁽³²⁾ Intesa Sanpaolo S.p.A., Unicredit S.p.A. și Banco Popolare Società Cooperativa.

⁽³³⁾ „L'organo commissariale di ILVA S.p.A. al fine della realizzazione degli investimenti necessari al risanamento ambientale, nonché di quelli destinati ad interventi a favore di ricerca, sviluppo e innovazione, formazione e occupazione, nel rispetto della normativa dell'Unione europea in materia, è autorizzato a contrarre finanziamenti per un ammontare complessivo fino a 400 milioni di euro, assistiti dalla garanzia dello Stato. Il predetto finanziamento è rimborsato dall'organo commissariale in prededuzione rispetto agli altri debiti (...).”

- (33) Ilva a trimis mai multe avize către Fintecna, ultimele fiind transmise la 2 mai 2011 și 10 iunie 2013. Fintecna a contestat orice responsabilitate, în special în ceea ce privește daunele aduse părților terțe în legătură cu poluarea aerului.
- (34) Pe durata pregătirii situațiilor financiare pe 2011, serviciile competente ale Fintecna au estimat daune datorate societății Ilva în valoare de [...] EUR, ajustate la [...] EUR în 2014.
- (35) La 19 decembrie 2013, Ministrul Mediului a adoptat un act ministerial (*provvedimento*) împotriva Fintecna, stabilind un ordin de eliminare a deșeurilor localizate la sediul societății Ilva. Actul ministerial a fost contestat în fața Tribunalului Administrativ Regional (*Tribunale Amministrativo Regionale*) din Puglia. Actul ministerial a fost anulat din motive procedurale la 14 noiembrie 2014. Cu toate acestea, tribunalul a concluzionat, pe fond, că activitatea poluantă a avut loc cu siguranță înainte de 1995 și, prin urmare, a intrat sub responsabilitatea Fintecna.
- (36) Articolul 3 alineatul (5) din Decretul-lege nr. 1/2015 a autorizat comisarul extraordinar al societății Ilva să soluționeze litigiul cu Fintecna în ceea ce privește daunele aduse mediului prevăzute la articolul 17.7 din contractul de privatizare din 1995, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a Decretului-lege nr. 1/2015. Același articol a stabilit cuantumul despăgubirii la 156 de milioane EUR și a specificat că o astfel de despăgubire ar trebui să fie finală și definitivă ⁽³⁴⁾.
- (37) La 12 ianuarie 2015, Fintecna a angajat un consultant juridic independent care să îl asiste în negocierea acordului de soluționare cu Ilva. Expertul a emis avizul său juridic la 3 martie 2015, în care acesta confirmă că soluționarea disputei în ceea ce privește plata sumei de 156 de milioane EUR s-a încadrat în limita maximă stabilită în contractul de privatizare și, de asemenea, s-a situat sub estimările proprii ale Fintecna.
- (38) Fintecna a solicitat un aviz juridic de la un al doilea consultant privind (i) orice plăți prealabile deja efectuate de către Ilva în contextul arbitrajului anterior și (ii) data de la care se începe calcularea dobânzilor aferente sumei garantate. Acest aviz a fost emis la 16 februarie 2015. Conform acestuia, (i) Fintecna nu a efectuat nicio plată către Ilva în contextul procedurilor de arbitraj anterioare privind punerea în aplicare a articolului 17.7 din contractul de privatizare, iar (ii) dobânzile sunt datorate începând cu 1996.
- (39) În urma transformării în lege a Decretului-lege nr. 1/2015, la 4 martie 2015 consiliul de administrație al Fintecna a decis să soluționeze litigiul, luând în considerare avizele juridice ale celor doi consultanți. Consiliul de administrație a subliniat caracterul definitiv al soluționării, de asemenea, în ceea ce privește părțile terțe (de exemplu, în ceea ce privește creditorii societății Ilva în caz de faliment și alte potențiale cereri de despăgubire legate daunele aduse mediului împotriva Fintecna) și faptul că expunerea maximă care decurge din contractul de privatizare ar corespunde sumei de [...] EUR, exclusiv dobânzile, sau [...] EUR, inclusiv dobânzile. Decizia consiliului de administrație a luat act de avizul favorabil al acționarului CDP al Fintecna, în conformitate cu punctul 8.3.2 din Regulamentul pentru desfășurarea activității de control în cadrul grupului CDP (*Regolamento per l'esercizio dell'attività di direzione e coordinamento sulle società partecipate del gruppo CDP*).
- (40) Prin urmare, Fintecna a soluționat litigiul cu Ilva la 5 martie 2015. La 6 martie 2015, suma de 156 de milioane EUR a fost transferată către Ilva.
- (41) Conform comunicatului de presă comun emis de CDP și Fintecna la 11 martie 2015, tranzacția a avut loc „pentru a pune în aplicare articolul 3 alineatul (5) din Decretul-lege nr. 1 din 5 ianuarie 2015, astfel cum a fost transformat cu modificări în Legea nr. 20 din 4 martie 2015 (Decretul privind Ilva)”. ⁽³⁵⁾

2.2.5. Măsura 5: împrumut de stat în valoare de 300 de milioane EUR

- (42) Astfel cum se explică în considerentul 14, la 4 decembrie 2015 autoritățile italiene au informat Comisia cu privire la adoptarea, în aceeași zi, a Decretului-lege nr. 191/2015. Pe lângă dispozițiile privind vânzarea activelor Ilva, la articolul 1 alineatul (3) din decretul-lege în cauză se prevede autorizarea statului să acorde un împrumut

⁽³⁴⁾ „Allo scopo di definire tempestivamente le pendenze tuttora aperte, il commissario straordinario, entro sessanta giorni dell'entrata in vigore del presente decreto, è autorizzato a sottoscrivere con FINTECNA S.p.A., in qualità di avente causa dell'IRI, un atto convenzionale di liquidazione dell'obbligazione contenuta nell'articolo 17.7 del contratto di cessione dell'ILVA Laminati Piani (oggi ILVA S.p.A.). La liquidazione è determinata nell'importo di 156.000.000 di euro, ha carattere definitivo, non è soggetta ad azione revocatoria e preclude ogni azione concernente il danno ambientale generatosi, relativamente agli stabilimenti produttivi ceduti dall'IRI in sede di privatizzazione dell'ILVA Laminati Piani (oggi ILVA S.p.A.), antecedentemente al 16 marzo 1995. Le somme rinvenienti di detta operazione affluiscono nella contabilità ordinaria del Commissario straordinario”.

⁽³⁵⁾ Comunicatul de presă este disponibil la adresa: http://www.cdp.it/static/upload/com/0000/comunicato-n.-12-del-11-03-2015_fintecna-ilva.pdf

de 300 de milioane EUR societății Ilva printr-un decret ministerial, la o rată anuală a dobânzii care corespunde ratei Euribor la 6 luni + 300 de puncte de bază, cu scopul de a sprijini nevoile de lichidități urgente ale Ilva. În temeiul decretului-lege, împrumutul urma să fie rambursat de către dobânditorul activelor societății Ilva, la 60 de zile după declarația instanței naționale competente cu privire la încetarea activității Ilva, în temeiul articolului 73 din Decretul-lege nr. 270/99, în urma cesionării finale a activelor societății.

- (43) Decretul ministerial de acordare a împrumutului către Ilva a fost adoptat la 15 decembrie 2015, iar suma a fost plătită la 23 decembrie 2015. Decretul ministerial a precizat că împrumutul a fost acordat conducerii extraordinare a societății Ilva.
- (44) La 9 iunie 2016, guvernul italian a adoptat Decretul-lege nr. 98/2016 de modificare a Decretului-lege nr. 191/2015. În temeiul articolului 1 alineatul (1) litera (a) din decretul-lege, obligația de rambursare a împrumutului în valoare de 300 de milioane EUR a fost transferată de la dobânditorul activelor societății Ilva către însăși Ilva. Decretul-lege a fost transformat, cu modificări, în Legea nr. 151/2016 la 1 august 2016 ⁽³⁶⁾.
- (45) La 29 decembrie 2016, guvernul italian a adoptat Decretul-lege nr. 243/2016, transformat, cu modificări, în Legea nr. 18/2017 la 27 februarie 2017 ⁽³⁷⁾. Articolul 1 alineatul (1) litera (b) din decretul-lege extinde perioada de administrare extraordinară a societății Ilva dincolo de data finalizării cesionării activelor, astfel încât să permită comisarilor extraordinari ai Ilva să identifice și să pună în aplicare măsuri de decontaminare suplimentare în zonele care nu sunt preluate de dobânditor. Ca urmare, data adoptării decretului prin care se declară încetarea activității societății Ilva în temeiul articolului 73 din Decretul legislativ nr. 270/99 a fost amânată pentru viitoarea dată a finalizării complete a activităților de decontaminare menționate anterior. Cu toate acestea, pentru a evita amânarea, în același timp, a datei finale de rambursare a împrumutului de 300 de milioane EUR, articolul 1 alineatul (1) litera (a) din decretul-lege a modificat data rambursării împrumutului la 60 de zile după data cesionării definitive a activelor societății Ilva, separând-o astfel de data adoptării decretului prin care se declară încetarea activității societății Ilva.

2.3. Motive pentru inițierea procedurii oficiale de investigare

- (46) În urma investigației preliminare menționate în considerentul 1, Comisia și-a exprimat îndoielile cu privire la conformitatea măsurilor de ajutor cu normele Uniunii privind ajutoarele de stat. Opinia preliminară a Comisiei a fost că măsurile păreau să constituie ajutor de stat și că nu păreau să existe motive pentru care acest ajutor ar putea fi declarat compatibil cu piața internă.

2.3.1. Calificarea drept ajutor de stat

- (47) În decizia de inițiere a procedurii, Comisia a considerat, cu titlu preliminar, că toate măsurile care fac obiectul investigației aprofundate au avut potențialul de a denatura concurența și de a afecta schimburile comerciale între statele membre, ca urmare a prezenței concurenților pe piețele oțelului în care Ilva este activă și a nivelurilor schimburilor intracomunitare privind produsele din oțel, la care Ilva contribuie.
- (48) Evaluarea preliminară a Comisiei cu privire la celelalte criterii privind ajutorul de stat (imputabilitatea statului, resurse de stat, selectivitate și avantaj economic) este sintetizată, măsură cu măsură, în secțiunile 2.3.1.1-2.3.1.5.

2.3.1.1. Măsura 1

- (49) În ceea ce privește imputabilitatea statului în cazul măsurii 1, în decizia de inițiere a procedurii Comisia a concluzionat cu titlu preliminar că decizia de transferare a activelor Riva către Ilva printr-o subscriere de obligațiuni este imputabilă guvernului italian, care a inclus această dispoziție în Decretul nr. 1/2015. De asemenea, potrivit opiniei preliminare a Comisiei, *Fondo Unico di Giustizia*, care execută această decizie (prin intermediul Equitalia), ar acționa pe baza instrucțiunilor furnizate de autoritatea judiciară, care este un organ al statului în cauză și, prin urmare, este supusă obligației de cooperare sinceră ⁽³⁸⁾.

⁽³⁶⁾ Textul Decretului -lege, astfel cum a fost transformat în lege, este disponibil la adresa: <http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2016-06-09;98!vig=>

⁽³⁷⁾ Textul Decretului -lege, astfel cum a fost transformat în lege, este disponibil la adresa: <http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2016-12-29;243!vig=>

⁽³⁸⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 11 septembrie 2014, *Comisia/Germania*, C-527/12, ECLI:EU:C:2014:2193, punctul 56. A se vedea, de asemenea, hotărârea Curții din 18 iulie 2007, *Ministero dell'Industria, del Commercio e dell'Artigianato/Lucchini SpA*, C-119/05, ECLI:EU:C:2007:434, punctul 59.

- (50) Pe baza faptelor stabilite la momentul deciziei de inițiere a procedurii, opinia preliminară a Comisiei a fost că măsura 1 implică resurse de stat din cauza faptului că activele Riva trebuie să fie considerate ca fiind sub controlul statului în perioada în care acestea se află în custodia *Fondo Unico di Giustizia*. În plus, Comisia nu a putut exclude faptul că statul (prin intermediul *Fondo Unico di Giustizia*) ar renunța la venituri posibile prin investirea activelor Riva în obligațiunile riscante ale Ilva fără o remunerație corespunzătoare, în loc să urmărească o restituire sigură în depozite bancare sau obligațiuni de stat.
- (51) Conform deciziei Comisiei de inițiere a procedurii, acordarea unui avantaj economic selectiv rezultă din faptul că, pe baza unei derogări ad-hoc de la procedura penală standard, activele Riva ar fi puse la dispoziția societății Ilva înainte de încheierea procedurii penale, asigurând societății lichidități garantate cu obligațiuni care urmau să fie emise la o rată necunoscută și nu în mod neapărat bazată pe piață.

2.3.1.2. Măsura 2

- (52) În pofida faptului că împrumutul de 250 de milioane EUR a fost acordat de către bănci private, Comisia a considerat cu titlu preliminar că măsura este imputabilă statului în raport cu succesiunea evenimentelor, și anume modificarea Decretului-legii nr. 101/2013 și implicarea statului în negocierile purtate de Ilva cu băncile, care au condus în cele din urmă la acordarea împrumutului.
- (53) Opinia preliminară a Comisiei a fost că, dacă statul sau alte organisme publice se află printre principalii creditori ai societății Ilva, prin acordarea unei priorități mai mari pentru rambursarea împrumutului privat în valoare de 250 de milioane EUR nou-emis, măsura 2 ar constitui *de facto* o renunțare la datoriile publice ⁽³⁹⁾. În acest caz, măsura 2 ar implica resurse de stat.
- (54) Potrivit Comisiei, în pofida formulării generale a legii modificate, la momentul respectiv măsura a fost aplicată numai în cazul societății Ilva și, prin urmare, este selectivă *de facto*. Permițând societății Ilva să își satisfacă nevoile de lichiditate, se pare că măsura a conferit societății un avantaj pe care aceasta nu l-ar fi putut obține în condiții normale de piață. Prin urmare, Comisia a considerat cu titlu preliminar că măsura conferă un avantaj economic selectiv societății Ilva.

2.3.1.3. Măsura 3

- (55) Având în vedere că garanția de stat a fost emisă prin decret ministerial în temeiul dispozițiilor decretului-lege al guvernului, opinia preliminară a Comisiei a fost că măsura 3 este imputabilă statului. Riscul asupra resurselor de stat ar putea fi dedus din faptul că, în cazul în care este declanșată, o garanție de stat este plătită din bugetul de stat.
- (56) În ceea ce privește prezența unui avantaj economic selectiv, Comisia a pus la îndoială conformitatea garanției de stat cu condițiile de piață. În primul rând, nu este clar dacă un operator de piață ar fi acceptat să acorde vreo garanție în favoarea Ilva, la numai două luni după ce aceasta nu a rambursat un împrumut anterior. În al doilea rând, chiar dacă se presupune că Ilva ar fi putut avea acces la surse externe de finanțare și/sau garanții externe, Comisia s-a îndoit de faptul că prima percepută de statul italian ar remunera în mod corespunzător riscul de credit suportat de către stat.

2.3.1.4. Măsura 4

- (57) Pe baza setului relevant de indicatori menționați în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene ⁽⁴⁰⁾, Comisia a considerat, cu titlu preliminar, că măsura 4 pusă în aplicare de Fintecna este imputabilă statului italian. În ceea ce privește originea resurselor implicate, Comisia a observat că Fintecna se califică drept întreprindere publică. Prin urmare, resursele sale sunt considerate ca fiind resurse de stat.
- (58) În ceea ce privește prezența unui avantaj economic selectiv, în timp ce se remarcă faptul că, în principiu, garanția plafonată de către stat pentru daunele aduse mediului convenită la momentul la care societatea era deținută de stat, înainte ca societatea Ilva să fie privatizată și vândută familiei Riva, constituia practica de piață și nu era inacceptabilă, Comisia a pus sub semnul întrebării atât valoarea, cât și momentul încheierii acordului de soluționare și a ridicat problema dacă un operator în economia de piață ar fi acționat în mod similar într-o situație comparabilă.

⁽³⁹⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 1 decembrie 1998, *Ecotrade Srl/Altiforni e Ferriere di Servola SpA (AFS)*, C-200/97, ECLI:EU:C:1998:579 și Hotărârea Curții din 17 iunie 1999, *Industrie Aeronautiche e Meccaniche Rinaldo Piaggio SpA/International Factors Italia SpA (Ifitalia)*, *Dornier Luftfahrt GmbH și Ministero della Difesa*, C-295/97, ECLI:EU:C:1999:313.

⁽⁴⁰⁾ Hotărârea Curții din 16 mai 2002, *Franța/Comisia (Stardust)*, C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, punctele 55 și 56. A se vedea, de asemenea, concluziile avocatului general Jacobs prezentate în cauza *Franța/Comisia (Stardust)*, C-482/99, ECLI:EU:C:2001:685, punctele 65-68.

2.3.1.5. Măsura 5

- (59) Întrucât măsura constă într-un împrumut acordat de Ministerul Dezvoltării Economice și de Ministerul Economiei și Finanțelor din resursele bugetului statului italian, Comisia a considerat, cu titlu preliminar, că aceasta este imputabilă statului și implică resurse de stat.
- (60) În ceea ce privește prezența unui avantaj economic selectiv, Comisia s-a întrebat dacă un operator privat de pe piață ar fi acceptat să acorde un împrumut în valoare de 300 de milioane EUR societății Ilva în același condiții ca Italia, sau un împrumut de orice valoare, având în vedere dificultățile financiare ale Ilva.

2.3.2. Motive pentru stabilirea compatibilității

- (61) Întrucât Comisia nu a constatat niciun motiv pentru care un ajutor de stat în favoarea Ilva ar fi compatibil cu piața internă, aceasta a invitat Italia să susțină astfel de motive și să indice Comisiei temeiul juridic relevant, după caz.

2.3.3. Cu privire la posibilitatea continuității economice între Ilva și noua entitate care achiziționează activele sale

- (62) În considerentul 107 din decizia de inițiere a procedurii, Comisia a amintit că, în cazul continuității economice între beneficiarul unui ajutor pe care Comisia îl declară incompatibil cu piața internă și dobânditorul activelor sale, acestuia din urmă i se poate solicita să ramburseze ajutorul.
- (63) Domeniul de aplicare final al vânzării poate evolua în continuare ca urmare a revizuirii în curs a concentrării, menționată în considerentul 15 de mai sus. Italia și Peacelink și-au prezentat observațiile cu privire la problema legată de (dis)continuitatea economică dintre actuala societate Ilva și dobânditorul activelor societății Ilva, cu toate acestea, în această etapă, ar fi prematur ca Comisia să emită o opinie finală, prin urmare, această chestiune nu este evaluată în continuare în prezenta decizie.

2.3.4. Nicio obiecție cu privire la intervențiile urgente în materie de mediu și sănătate

- (64) În considerentul 114 din decizia de inițiere a procedurii, Comisia a precizat că nu se va opune niciunei acțiuni imediate, pe care autoritățile italiene o consideră necesară pentru a proteja sănătatea cetățenilor ca urmare a situației de urgență legată de sănătate și de mediu recunoscute oficial în Taranto, descrisă în considerentul 11. Prin urmare, deschiderea procedurii oficiale a avut loc fără a aduce atingere sprijinului public pentru cheltuielile privind acțiunile necesare de decontaminare a amplasamentului pe care se află unitatea de producție a Ilva și a zonelor învecinate, în măsura în care aceste acțiuni ar fi absolut necesare pentru a face față poluării existente și pentru a garanta sănătatea publică în orașul Taranto, în așteptarea identificării poluatorului după standardul corespunzător în conformitate cu normele aplicabile.
- (65) În această privință, Comisia a observat în considerentul 115 din decizia de inițiere a procedurii că autoritățile italiene au luat măsurile necesare pentru identificarea poluatorului. În așteptarea rezultatului procedurilor judiciare, Comisia a considerat că statul italian a acționat în mod justificat în vederea asigurării faptului că poluarea acumulată până în prezent nu ar dăuna sănătății cetățenilor și mediului în zona din Taranto. Comisia a clarificat faptul că, în cazul în care s-ar identifica un poluator în cadrul procedurilor judiciare în curs, acesta ar trebui să ramburseze cu dobândă, în conformitate cu normele aplicabile de stabilire sau de punere în aplicare a principiului „poluatorul plătește”, sumele deja cheltuite de către stat pentru curățare.
- (66) Întrucât autoritățile judiciare italiene iau măsurile corespunzătoare pentru identificarea poluatorului și a responsabilităților financiare rezultate din acțiunile sale, prezenta decizie nu aduce atingere consecințelor financiare legate de alocarea cheltuielilor suportate pentru remedierea poluării existente deja între stat sau alte entități publice sau private și poluator(i) în aplicarea principiului „poluatorul plătește” prevăzut la articolul 191 alineatul (2) din TFUE. În ceea ce privește costurile de decontaminare, Comisia observă că suma de 1,1 miliarde EUR din fondurile transferate de către actualii acționari ai Ilva este alocată prin lege pentru planul de mediu (considerentul 21), pe lângă orice alte investiții pentru îmbunătățirea performanței de mediu a instalației din Taranto pe care le pot realiza eventualii proprietari și administratori viitori (a se vedea considerentele 15 și 63).

3. OBSERVAȚIILE PREZENTATE DE ITALIA

3.1. Observații generale cu privire la scopul măsurilor

- (67) Potrivit Italiei, măsurile adoptate de guvernul italian au fost necesare pentru a proteja interesele publice și nu se încadrează în domeniul de aplicare a articolului 107 din TFUE. Italia susține că în considerentele 114 și 115 din decizia de inițiere a procedurii se face referire la situațiile descrise în Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁴¹⁾ și la articolul 250 din Codul de mediu italian ⁽⁴²⁾, în temeiul căruia administrația publică trebuie să întreprindă ea însăși acțiunile necesare pentru remedierea daunelor aduse mediului până la identificarea poluatorului. În conformitate cu aceste dispoziții legale, Decretul-lege nr. 1/2015 și Decretul Președintelui Consiliului de Miniștri (*Decreto del Presidente del Consiglio dei Ministri*) din 14 martie 2014 de adoptare a planului de mediu au acordat, prin urmare, comisarilor extraordinari ai Ilva competența de natură publică de a acționa în numele statului pentru decontaminarea amplasamentului unității Ilva.
- (68) În acest context, acțiunile legate de mediu în valoare de [...] EUR ar trebui să fie considerate ca fiind admisibile în conformitate cu considerentele 114 și 115 din decizia de inițiere a procedurii. Aceste acțiuni includ:
- (a) acțiuni de decontaminare (decontaminarea apelor și a zonelor contaminate, gestionarea deșeurilor, îndepărtarea azbestului) și acțiuni incluse în avizul motivat al Comisiei ⁽⁴³⁾. Suma totală din această categorie este de [...] EUR;
 - (b) acțiuni suplimentare solicitate de Comisie în avizul său motivat de remediere a încălcărilor Directivei 2008/1/CE până la 7 ianuarie 2014 și a Directivei 2010/75/UE începând de la aceeași dată. Suma totală din această categorie este de [...] EUR.
- (69) Autoritățile italiene remarcă faptul că suma totală a acestor acțiuni admisibile depășește suma totală combinată a măsurilor 2, 3 și 4.
- (70) De asemenea, autoritățile italiene subliniază că procedura Comisiei în materie de ajutoare de stat este strâns legată de procedura paralelă de constatare a neîndeplinirii obligațiilor. În avizul motivat al Comisiei se constată că dificultățile societății Ilva în găsirea resurselor financiare ar putea să întârzie punerea în aplicare a acțiunilor care sunt necesare pentru respectarea prescripțiilor autorizației sale de mediu din Taranto. În acest context, acordarea de resurse publice comisarilor extraordinari ai Ilva a fost cea mai bună modalitate aleasă de autoritățile italiene pentru a respecta obligațiile stabilite în avizul motivat și pentru a pune în aplicare acțiunile necesare. Potrivit autorităților italiene, considerentele 114 și 115 din decizia de inițiere a procedurii implică faptul că Comisia nu se va opune acestui tip de măsuri.
- (71) În sfârșit, Italia subliniază importanța socioeconomică a combinatului siderurgic din Taranto, care asigură locuri de muncă direct și indirect pentru aproximativ 24 % din totalul populației încadrate în muncă din provincia Taranto, regiune în care rata șomajului a crescut de la 15,5 % în 2013 la 18,5 % în 2014.

3.2. Măsura 1

3.2.1. Resurse de stat

- (72) În opinia autorităților italiene, măsura 1 nu implică resurse de stat. Autoritățile italiene au prezentat o primă serie de argumente înainte de ajungerea la un acord de soluționare între familia Riva și Ilva, menționat în considerentul 21 de mai sus. Aceste argumente sunt prezentate în considerentele 73-77. După acordul de soluționare, autoritățile italiene au completat observațiile lor cu argumente suplimentare pentru a demonstra lipsa de resurse de stat (a se vedea considerentul 78).
- (73) În primul rând, autoritățile italiene consideră că jurisprudența citată în decizia de inițiere a procedurii, în special hotărârea în cauza *Doux Elevage* ⁽⁴⁴⁾, a fost dezvoltată în împrejurări total diferite. În acest sens, Italia citează punctele 208 și 209 din hotărârea Tribunalului din 24 septembrie 2015 în cauza T-674/11 pentru a sublinia că resursele care provin de la părți private pot fi considerate resurse de stat numai în cazul în care: (i) resursele

⁽⁴¹⁾ Articolul 6 alineatul (3) și articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului (JO L 143, 30.4.2004, p. 56). Articolul 6 alineatul (3) și articolul 8 alineatul (2).

⁽⁴²⁾ Articolul 250 din Decretul legislativ nr. 152/2006 transpune dispoziția de la articolul 6 alineatul (3) din Directiva 2004/35/CE.

⁽⁴³⁾ Prescripțiile nr. 4, 5, 6-16i, 40, 51, 58, 65 și 67.

⁽⁴⁴⁾ Hotărârea Curții din 30 mai 2013, *Doux Elevage SNC* și *Coopérative agricole UKL-ARREE/Ministère de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche, de la Ruralité et de l'Aménagement du territoire* și *Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF)*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, punctul 35.

respective au fost puse la dispoziția statului de proprietarii lor, sau (ii) au fost abandonate de proprietarii lor, gestionarea acestora fiind preluată de stat, în exercitarea competențelor sale suverane ⁽⁴⁵⁾. Nu se poate considera că resursele se află sub control public și, prin urmare, constituie resurse de stat în sensul menționat mai sus pentru simplul fapt că, printr-o măsură legislativă, statul impune unei părți terțe să utilizeze propriile resurse într-un mod specific.

- (74) Potrivit Italiei, aceste condiții nu sunt îndeplinite în cazul măsurii 1, deoarece suma de 1,1 miliarde EUR aparține acționarilor principali și fostei conduceri a societății Ilva. Cu alte cuvinte, legea în cauză doar a impus o anumită utilizare a activelor care erau deținute de acționarii principali și fosta conducere a societății Ilva și nu de stat.
- (75) Se afirmă că măsura nu se califică drept o exproprie în favoarea statului. Aceasta ar fi numai o punere în aplicare a unei norme de drept generale de la articolul 2497 din Codul civil care prevede răspunderea societății-mamă față de acționarii și creditorii filialelor sale în caz de administrare defectuoasă („responsabilità patrimoniale dell’impresa-holding”), astfel cum se menționează într-un decret judecătoresc din 28 octombrie 2014 pronunțat în acest sens.
- (76) În plus, *Fondo Unico di Giustizia* este doar un custode (*custode ex lege*) care este obligat să respecte dispozițiile legale aplicabile (de exemplu, Decretul ministerial din 30 iulie 2009) și indicațiile autorității judiciare. Acesta nu dispune în mod liber de sume. Suma în cauză este utilizată exclusiv pentru repararea daunelor aduse mediului, în conformitate cu principiul „poluatorul plătește”.
- (77) În plus, proprietarii inițiali ai activelor confiscate nu își vor pierde drepturile de proprietate, întrucât, în caz de achitare, aceștia primesc obligațiuni și un drept de a încasa valoarea relevantă, plus dobânzi.
- (78) După ce acordul de soluționare menționat în considerentul 21 a fost semnat, autoritățile italiene au prezentat următoarele argumente suplimentare. Prin acordul de soluționare, membrii familiei Riva și-au exprimat în mod oficial consimțământul de a pune definitiv sumele confiscate (încă deținute de aceștia în Elveția) la dispoziția societății Ilva, inclusiv în caz de achitare. Prin urmare, sumele au fost transferate în mod voluntar de la familia Riva la societatea Ilva, o dată pentru totdeauna, fără ca *Fondo Unico di Giustizia* să exercite vreun control asupra lor.

3.2.2. Efectul asupra bugetului de stat

- (79) Potrivit Italiei, pentru a stabili existența unui ajutor de stat, este necesar să se stabilească o legătură suficient de directă între, pe de o parte, avantajul acordat beneficiarului și, pe de altă parte, diminuarea bugetului de stat sau chiar riscul economic suficient de concret reprezentat de poverile asupra bugetului ⁽⁴⁶⁾. În această privință, argumentul Comisiei din decizia de inițiere a procedurii potrivit căruia, prin investirea sumelor confiscate în obligațiunile societății Ilva și nu în obligațiuni de stat, statul poate renunța la eventualele venituri este pur ipotetic și nu este întemeiat.
- (80) În primul rând, nu există niciun motiv să se considere că, într-un scenariu contrafactual, sumele confiscate ar fi fost investite în obligațiuni de stat și nu ar fi fost doar depuse într-un cont bancar deținut de *Fondo Unico di Giustizia*.
- (81) În al doilea rând, Comisia nu a demonstrat existența unei legături suficient de directe între decizia de a nu investi sumele confiscate în obligațiuni de stat și un eventual efect negativ asupra bugetului de stat.
- (82) Prin urmare, autoritățile italiene au concluzionat că măsura 1 nu are un efect negativ asupra bugetului de stat. Din contră, măsura poate avea un efect pozitiv asupra bugetului.

3.2.3. Avantaj selectiv

- (83) Italia susține, de asemenea, că nu a fost acordat niciun avantaj selectiv în favoarea societății Ilva.

⁽⁴⁵⁾ Hotărârea Tribunalului din 24 septembrie 2015, cauza TV2/Danmark împotriva Comisiei Europene, T-674/11, ECLI:EU:T:2015:684.

⁽⁴⁶⁾ Hotărârea Curții din 14 ianuarie 2015, The Queen, la cererea Eventech Ltd/Parking Adjudicator, C518/13, ECLI:EU:C:2015:9, punctul 34.

- (84) Sumele în cauză sunt destinate plasării într-un cont separat și dedicat planului de mediu, care include acțiunile prevăzute în avizul motivat. Prin urmare, măsura doar aplică principiul „poluatorul plătește”, prin realizarea unui echilibru corect între interesele constituționale de protecție a sănătății, a ocupării a forței de muncă și a mediului. În fapt, aceasta vizează: (i) facilitarea administrării extraordinare a societății Ilva prin punerea la dispoziție a fondurilor necesare pentru respectarea acțiunilor pe care însăși Comisia le-a impus Italiei în avizul motivat, și (ii) menținerea drepturilor legale ale persoanelor care fac obiectul anchetelor penale.
- (85) La un nivel general, având în vedere caracterul său specific, nu se poate considera că măsura în cauză conferă un avantaj selectiv din cel puțin două motive. În primul rând, statele membre sunt libere să ia o decizie cu privire la modul de gestionare a situației în așteptarea încheierii procedurii penale (*res controversa*), acest aspect aflându-se în afara controlului exercitat de Comisie în temeiul normelor privind ajutoarele de stat. În al doilea rând, anticiparea în mod provizoriu a rezultatului unei proceduri penale în curs este un principiu general împărtășit de o mare parte a sistemelor juridice europene și, ca atare, nu poate conferi un avantaj selectiv întreprinderii care beneficiază de această anticipare.
- (86) În sfârșit, în ceea ce privește condițiile financiare ale obligațiunilor emise de Ilva, autoritățile italiene precizează că obligațiunile vor fi emise la rata medie a dobânzii aplicată conturilor în numele *Fondo Unico di Giustizia*, de exemplu [...] în anul 2015. De asemenea, acestea subliniază că nu este neobișnuit ca întreprinderile aflate în dificultate sau plasate sub administrare extraordinară să emită obligațiuni pentru ași acoperi nevoile financiare.

3.3. Măsura 2

3.3.1. Selectivitate

- (87) Potrivit Italiei, dispoziția legislativă în cauză nu constituie decât punerea în aplicare a unui principiu general de drept care permite caracterul predeductibil al creditelor în cazul în care acesta este necesar pentru a menține valoarea unei întreprinderi și gestionarea activelor sale. Sacrificiile impuse anumitor creditori sunt compensate prin conservarea activelor întreprinderii. Nicio altă întreprindere nu a beneficiat de această dispoziție, însă numai din cauză că această dispoziție legislativă a fost introdusă recent.

3.3.2. Resurse de stat și impactul asupra bugetului de stat

- (88) Potrivit Italiei, măsura 2 nu implică resurse de stat. Dispoziția legală în cauză nu a acordat autorității competente „puterea de a direcționa sau de a influența administrarea fondurilor” ⁽⁴⁷⁾. În acest caz, autoritățile italiene nu au fost implicate în relația dintre instituțiile de finanțare și Ilva.
- (89) În plus, măsura nu are niciun impact negativ asupra bugetului de stat, inclusiv în ceea ce privește creditele de stat în raport cu Ilva.
- (90) Pe lângă măsurile fiscale, Comisia trebuie să demonstreze existența unei legături suficient de directe între avantajul acordat beneficiarului și un risc economic concret reprezentat de poverile asupra bugetului de stat ⁽⁴⁸⁾.
- (91) În acest caz, legătura este inexistentă. În primul rând, statul nu renunță la niciun fel de resurse, indiferent de sursa din care provin (impozite, contribuții sau altele), care ar trebui să fie plătite de Ilva către stat. În al doilea rând, măsura nu reduce posibilitatea ca statul să își colecteze creditele și nu dezavantajează creditele de stat într-o măsură mai mare decât în cazul altor credite. Dimpotrivă, prin protejarea activelor societății Ilva, măsura a avut efecte pozitive asupra tuturor creditorilor, inclusiv asupra statului, care va acoperi creanțele acestora din activele respective.
- (92) În plus, în Hotărârea Piaggio, Curtea a considerat că potențialul impact asupra creditorilor publici nu este un aspect esențial, ci mai degrabă un indicator, printre altele, pentru a stabili existența unui avantaj selectiv finanțat prin resurse de stat ⁽⁴⁹⁾. Hotărârea menționată prevede, de asemenea, să se demonstreze de către Comisie că statul sau organismele publice se numără printre principalii creditori ai întreprinderii aflate în dificultate, ceea ce, potrivit Italiei, nu este valabil în cazul de față. În cele din urmă, Italia subliniază că măsura contestată doar pune în aplicare în cazul de față un principiu general de drept italian prevăzut la articolul 111 din Legea privind

⁽⁴⁷⁾ Hotărârea Curții din 30 mai 2013, *Doux Élevage SNC și Coopérative agricole UKL-ARREE/Ministère de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche, de la Ruralité et de l'Aménagement du territoire și Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF)*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, punctul 38.

⁽⁴⁸⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 19 martie 2013, *Bouygues SA și Bouygues Télécom SA/Comisia*, C399/10 P și C-401/10 P, ECLI:EU:C:2013:175, punctul 109.

⁽⁴⁹⁾ Hotărârea Curții din 17 iunie 1999, *Industrie Aeronautiche e Meccaniche Rinaldo Piaggio SpA/International Factors Italia SpA (Ifitalia), Dornier Luftfahrt GmbH și Ministero della Difesa*, C295/97, ECLI:EU:C:1999:313.

insolvența („Legge Fallimentare”, *Regio decreto* nr. 267 din 16 martie 1942), care este prezent, de asemenea, în alte dispoziții ale acestei legi, cum ar fi articolul 182 literele (c) și (d), care conferă judecătorilor de drept comun competența de a stabili caracterul predeductibil pentru anumite împrumuturi, în special dacă aceste împrumuturi sunt indispensabile pentru continuarea activităților întreprinderii și asigură o mai bună deservire a creditorilor.

3.3.3. *Avantaj economic*

- (93) Autoritățile italiene sunt de opinie că condițiile împrumutului sunt condițiile normale de piață pentru un împrumut acordat cu un nivel scăzut de garanții. Împrumutul acordat de instituțiile finanțatoare are o rată a dobânzii care corespunde ratei Euribor la 3 luni + [...] puncte de bază pe an. Durata împrumutului este cuprinsă între 11 septembrie 2014 și 28 februarie 2015. Contractul prevede toate condițiile obișnuite. Întrucât, între timp, Ilva a fost plasată sub administrare extraordinară, pe parcursul căreia creditorii nu au dreptul să își execute creanțele, împrumutul nu a fost rambursat la expirarea sa. Pe parcursul administrării extraordinare, toate datoriile trebuie să fie rambursate în conformitate cu normele aplicabile.
- (94) În ceea ce privește întrebarea dacă acordarea împrumutului a fost făcută posibilă prin acordarea unei predeductibilități, autoritățile italiene susțin că recunoașterea naturii predeductibile va avea loc numai după ce instanța națională competentă verifică ca împrumutul să respecte toate condițiile impuse la articolul 12 alineatul (5) din Decretul-lege nr. 101/2013, în urma procedurii de completare a listei de creditori (*accertamento del passivo*). Prin urmare, la momentul acordării împrumutului, caracterul predeductibil al creditului nu era decât ipotetic.

3.4. **Măsura 3**

- (95) Autoritățile italiene observă, în primul rând, că împrumutul garantat este alocat, prin lege, exclusiv investițiilor incluse în planul de mediu. Prin urmare, scopul acestuia este de a răspunde preocupărilor exprimate de Comisie în avizul motivat.

3.4.1. *Resurse de stat și avantaj economic*

- (96) Potrivit autorităților italiene, utilizarea resurselor de stat nu rezultă din faptul că garanțiile de stat pun în pericol resursele de stat în cazul în care acestea sunt executate. În schimb, resursele de stat sunt afectate numai în cazul în care pierderea potențială pentru stat nu este remunerată în mod corespunzător.
- (97) În această privință, autoritățile italiene consideră că prima de garanție de 3,12 % este una orientată către piață, din mai multe motive.
- (98) În primul rând, autoritățile italiene au comandat un studiu de specialitate (denumit în continuare „avizul [...]”) pentru a stabili această primă. Avizul [...] se bazează pe o metodologie stabilită în conformitate cu punctul 3.2 litera (d) din Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții („Comunicarea privind garanțiile”) ⁽⁵⁰⁾:
- (a) riscul de credit al debitorului a fost analizat utilizând un model care permite acordarea unui punctaj de bonitate pe baza informațiilor disponibile;
 - (b) având în vedere punctajul de bonitate, a fost efectuată o analiză comparativă pentru a selecta un interval rezonabil al valorilor de piață pentru prima de garanție pe baza diferitelor metodologii utilizate de practica internațională;
 - (c) rezultatele obținute au fost coroborate în continuare cu alte criterii de evaluare;
 - (d) rezultatul a fost o rată Euribor la 6 luni + un interval cuprins între 2,5 % și 3,12 %;
 - (e) a fost selectat cel mai mare procentaj.
- (99) În al doilea rând, prima de garanție și rata dobânzii aferente împrumutului plătit de societatea Ilva se încadrează, în general, în intervalul indicat în considerentul 90 din decizia de inițiere a procedurii (și anume, marja pentru un împrumut acordat unei societăți aflate în stare de insolvență din punct de vedere tehnic cu un rating sub JRC s-ar situa între 400 și 1 000 puncte de bază). În acest sens, caracterul predeductibil al împrumutului garantat ar trebui luat în considerare atunci când se evaluează riscul de credit aferent acestuia.

⁽⁵⁰⁾ Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO C 155, 20.6.2008, p. 10).

- (100) În al treilea rând, riscul asumat de către stat trebuie să fie evaluat în raport cu obiectivele rentabilității globale ale statului. În acest sens, ar trebui subliniat faptul că măsura a fost alocată pentru cheltuielile necesare în vederea respectării obligațiilor de mediu ale statului italian care decurg din avizul motivat al Comisiei. Prin urmare, principiul investitorului în economia de piață ar trebui să fie evaluat global în raport cu toate aspectele relevante pentru stat, inclusiv faptul că povara finală asupra resurselor de stat ar fi mai redusă în cazul în care investițiile în domeniul mediului sunt realizate datorită măsurii 3 ⁽⁵¹⁾.
- (101) În concluzie, Italia consideră că: (i) garanția este remunerat în condițiile pieței; și (ii) riscul asumat de către stat, în calitate de garant, este justificat din punct de vedere economic și coerent cu obiectivele rentabilității globale ale statului.
- (102) În sfârșit, Italia subliniază că nu este neobișnuit ca instituțiile de credit care sunt deja expuse la o societate aflată în procedură de insolvență să furnizeze finanțări intermediare predeductibile respectivei societăți, inclusiv în cazul în care o astfel de finanțare nu este susținută de nicio garanție de stat. Prin urmare, comportamentul băncilor Intesa Sanpaolo și Banco Popolare cu privire la măsura 3 nu este neobișnuit. Aceste bănci, precum și alte bănci care au intrat în contact cu societatea Ilva au menținut liniile de credit deschise în favoarea Ilva, în pofida lipsei de garanții de stat pentru respectivele linii de credit.

3.5. Măsura 4

- (103) Autoritățile italiene au subliniat că dispoziția legală de la articolul 3 alineatul (5) din Decretul-lege nr. 1/2015 nu a impus întreprinderilor obligația de a ajunge la un acord, ci a fost doar procedurală, permițând comisarilor extraordinari ai Ilva să utilizeze fondurile din soluționare în cadrul procedurii de administrare extraordinară. Acordul de soluționare a fost încheiat în mod liber și voluntar de Ilva și Fintecna.

3.5.1. Principiul operatorului economic privat în economia de piață

- (104) Autoritățile italiene repetă că, în opinia lor, Fintecna, o societate deținută de stat, își desfășoară activitatea, în general, ca orice alt operator în economia de piață ⁽⁵²⁾. Acest fapt a fost confirmat chiar în decizia de inițiere a procedurii, care, potrivit autorităților italiene, prevede că o clauză a contractului din 1996 a fost un angajament pe care și l-ar fi asumat un vânzător privat și că suma plătită de Fintecna a fost în concordanță cu o decizie rațională luată de un investitor privat ⁽⁵³⁾.
- (105) Cu toate acestea, decizia de inițiere a procedurii pare să pună sub semnul întrebării faptul că un operator privat ar fi așteptat o etapă mai avansată a procesului de restructurare a societății Ilva înainte de îndeplinirea obligației sale. Autoritățile italiene sunt de opinie că tranzacția reprezintă simpla îndeplinire a unei obligații contractuale pentru daune aduse mediului. Prin urmare, sarcina financiară pentru Fintecna nu conferă un anumit avantaj întreprinderilor în cauză, astfel cum a fost definit de Curte în hotărârile în cauzele Sloman Neptun ⁽⁵⁴⁾ și Ecotrade ⁽⁵⁵⁾.
- (106) Autoritățile italiene amintesc procedura preliminară detaliată, inclusiv avizele și rapoartele experților, urmată de Fintecna înainte de a lua decizia finală de soluționare a litigiului la 4 martie 2015. Prin încheierea acordului de soluționare, Fintecna a pus capăt oricărei responsabilități legale care ar fi putut genera costuri și mai ridicate pentru daune în viitor. Comportamentul alternativ menționat în considerentul 96 din decizia de inițiere a procedurii (și anume, neplata sau plata întârziată în contextul modificării conducerii Ilva) ar fi reprezentat o atitudine oportunistă și riscantă, care nu ar fi fost compatibilă cu cea a unui operator economic privat în economia de piață, astfel cum este definit de Curte ⁽⁵⁶⁾.

⁽⁵¹⁾ Hotărârea Curții din 5 iunie 2012, Comisia/Électricité de France (EDF), C-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, punctele 86-87.

⁽⁵²⁾ Decizia Comisiei din 7 iunie 2005 în cauza C2/2005, Alitalia – Plan industrial de restructuration, considerentele (207) și (217)-(218).

⁽⁵³⁾ Considerentele 93 și 94 din decizia de inițiere a procedurii.

⁽⁵⁴⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 17 martie 1993, Firma Sloman Neptun Schiffahrts AG/Seebetriebsrat Bodo Ziesemer der Sloman Neptun Schiffahrts AG, C-72/91, ECLI:EU:C:1993:97, punctul 21.

⁽⁵⁵⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 1 decembrie 1998, Ecotrade Srl/Altiforni e Ferriere di Servola SpA (AFS), C-200/97, ECLI:EU:C:1998:579, punctul 36.

⁽⁵⁶⁾ A se vedea, printre altele, Hotărârea Curții din 19 martie 2013, Bouygues SA și Bouygues Télécom SA/Comisia, cauzele conexate C-399/10 P și C-401/10 P, ECLI:EU:C:2013:175.

3.6. Măsura 5

3.6.1. Avantaj economic selectiv

- (107) Autoritățile italiene sunt de opinie că condițiile împrumutului sunt condiții normale de piață. Împrumutul acordat de către stat are o rată anuală a dobânzii care corespunde ratei Euribor pe 6 luni + 300 puncte de bază. Cu o zi lucrătoare înainte de acordarea împrumutului, rata Euribor pe 6 luni a fost de – 0,04 %. Prin urmare, rata dobânzii a fost stabilită la 2,96 %.
- (108) Italia susține că această rată este în conformitate cu avizul [...] elaborat în scopul acordării măsurii 3 (a se vedea considerentul 98). Avizul [...] indică faptul că o rată a dobânzii situată între 2,50 % și 3,12 % ar fi conformă cu condițiile de piață. În absența unor schimbări semnificative ale situației societății Ilva între acordarea măsurii 3 și acordarea măsurii 5 (aprilie 2015-decembrie 2015), autoritățile italiene consideră că avizul [...] poate fi utilizat pentru a evalua conformitatea măsurii 5 cu condițiile de piață.
- (109) În plus, Italia subliniază că împrumutul este preveductibil – un fapt important suplimentar pe care Comisia ar trebui să îl ia în considerare atunci când evaluează riscul de credit aferent acestuia.
- (110) În plus, Italia susține că măsura 5 servește scopului de a facilita procesul de vânzare a societății Ilva și garantează, în același timp, operațiunile într-un mod compatibil cu cerințele în materie de protecție a mediului, sănătate și locuri de muncă.
- (111) În cele din urmă, Italia reamintește că, la 9 iunie 2016, Decretul-lege nr. 98/2016 a modificat obligația de rambursare a împrumutului, transferând această obligație de la dobânditorul activelor Ilva către însăși Ilva. În plus, ca urmare a schimbărilor intervenite în procesul de vânzare și pentru a evita amânarea datei finale de rambursare a împrumutului până după cesionarea activelor Ilva, articolul 1 alineatul (1) litera (a) din Decretul-lege nr. 243/2016 a modificat data de rambursare a împrumutului la 60 de zile după data cesionării finale a activelor Ilva, separând-o astfel de decretul de stabilire a încetării activității societății Ilva.

4. OBSERVAȚII DE LA PĂRȚILE INTERESATE

4.1. Observații din partea societății Ilva

- (112) Ilva a informat Comisia că este de acord în totalitate cu observațiile prezentate de autoritățile italiene, care sunt rezumate în secțiunea 3 din prezenta decizie.

4.2. Observații din partea Peacelink

- (113) Peacelink este o organizație italiană neguvernamentală care urmărește să ofere cetățenilor informații transparente pe diverse teme, cum ar fi conflicte militare sau legate de mediu.
- (114) Peacelink consideră că îndoielile exprimate de Comisie în decizia sa de inițiere a procedurii sunt pe deplin justificate. În ceea ce privește măsura 1, aceasta susține că plata anticipată a sumelor puse sub sechestru judiciar ar conduce la situația în care statul va trebui să suporte riscurile aferente rezultatului procedurii judiciare. Niciun operator privat nu ar fi acceptat să suporte acest risc. În ceea ce privește măsura 2, Peacelink este de opinie că niciun operator de pe piață nu ar fi acordat un împrumut societății Ilva fără intervenția statului. În plus, această intervenție implică un risc asupra resurselor de stat deoarece afectează ordinea rambursării creditelor publice. În ceea ce privește măsura 3, Peacelink consideră că niciun creditor de pe piață nu ar fi acordat un împrumut în condițiile care au fost oferite societății Ilva. În ceea ce privește măsura 4, Peacelink consideră că există un ajutor de stat deoarece Fintecna a convenit soluționarea cererii de despăgubire doar ca urmare a dispozițiilor stabilite în Decretul-lege nr. 1/2015. În plus, faptul că Fintecna este deținută de stat generează îndoieli cu privire la capacitatea acesteia de a acționa ca un operator privat.
- (115) De asemenea, Peacelink a solicitat Comisiei să extindă domeniul investigației sale aprofundate la sprijinul public furnizat prin Decretul-lege nr. 191/2015, sub forma unui împrumut de 300 de milioane EUR și a unui alt împrumut de 800 de milioane EUR.
- (116) În sfârșit, Peacelink a prezentat observații cu privire la aspectele de mediu ale activității societății Ilva, care nu sunt relevante pentru prezenta procedură privind ajutoarele de stat.

4.3. Observații din partea WF Stahl

- (117) WV Stahl este asociația profesională a industriei siderurgice din Germania. Sediul său se află în Düsseldorf.

- (118) WV Stahl este de acord cu îndoielile exprimate de Comisie în decizia sa de inițiere a procedurii. În ceea ce privește măsura 1, WV Stahl consideră că plata în avans a sumelor puse sub sechestru judiciar ar conferi un avantaj economic societății Ilva. În ceea ce privește măsura 2, aceasta consideră că prevedibilitatea reprezintă o formă de garanție și este, prin urmare, un vector al ajutorului ilegal. Prezența ajutorului de stat în cadrul măsurii 3 este, potrivit acestora, evidentă. În ceea ce privește măsura 4, WV Stahl explică faptul că un operator economic privat în economia de piață nu ar fi acceptat o astfel de înțelegere.
- (119) WV Stahl a avertizat Comisia cu privire la o posibilă acordare de ajutoare de stat suplimentare sub forma a două împrumuturi, în valoare de 300 de milioane EUR și, respectiv, 800 de milioane EUR. Aceasta solicită Comisiei să se asigure că niciun alt sprijin public nu este acordat societății Ilva. În special, orice cheltuieli de stat pentru măsuri, care sunt imperios necesare pentru a face față poluării existente și pentru a garanta sănătatea publică în Taranto, ar trebui să rămână conforme cu principiul „poluatorul plătește” și nu ar trebui să fie un pretext pentru modernizarea oțelărilor societății Ilva.
- (120) În sfârșit, WV Stahl solicită Comisiei să garanteze recuperarea rapidă a oricărui ajutor care ar fi considerat ca fiind incompatibil în urma investigației aprofundate. În ceea ce privește ajutorul de stat sub formă de împrumuturi, valoarea ajutorului ar trebui calculată pe baza diferenței dintre rata dobânzii percepută de stat și ceea ce ar trebui considerată o rată a pieței la momentul acordării ajutorului.

4.4. Observații din partea Riva Fire SpA

- (121) Riva Fire SpA („Riva Fire”) a deținut controlul asupra societății Ilva începând din 1995, atunci când aceasta a achiziționat societatea de la IRI, și până la 4 iunie 2013, când gestionarea oțelărilor societății Ilva a fost transferată unui comisar numit de guvern în conformitate cu Decretul-lege nr. 61/2013.
- (122) Observațiile din partea Riva Fire vizează restabilirea a ceea ce ea consideră drept versiunea adevărată a istoriei societății până când aceasta din urmă a intrat în procedura de insolvență în temeiul Decretului nr. 1/2015. În special, Riva Fire susține că a fost demisă în mod nejustificat din cadrul conducerii societății Ilva printr-o serie de măsuri care decurg din puterea judecătorească și executivă italiană, fără a fi în măsură să își apere punctele de vedere în cadrul unei proceduri contradictorii adecvate care să îi asigure dreptul la apărare.
- (123) Riva Fire nu prezintă în mod specific observații cu privire la niciuna dintre măsurile care fac obiectul deciziei de inițiere a procedurii sau al deciziei de extindere a procedurii.
- (124) Cu toate acestea, Riva Fire pune accent pe ceea ce consideră a fi o contradicție în prezentarea faptelor de către autoritățile italiene. Potrivit Riva Fire, pe de o parte, autoritățile italiene au susținut în contextul investigației Comisiei privind ajutoarele de stat că resursele publice acordate societății Ilva nu constituie ajutor de stat din cauza faptului că acestea trebuiau să fie utilizate pentru remedierea daunelor asupra mediului, în timp ce, pe de altă parte, acestea au susținut în contextul procedurii Comisiei de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în domeniul mediului că nu a existat niciun risc legat de mediu sau de sănătate aferent unității Ilva din Taranto.

4.5. Comentariile Italiei cu privire la observațiile părților interesate

- (125) Comisia a transmis autorităților italiene observațiile prezentate de Riva Fire, Peacelink, WV Stahl și Ilva.
- (126) Autoritățile italiene consideră că aceste observații sunt fie generice în formularea lor, fie fără relevanță pentru prezenta procedură. Potrivit acestora, argumentele generice incluse în această serie de observații sunt deja abordate în observațiile prezentate de autoritățile italiene ca răspuns la decizia de inițiere a procedurii și la decizia de extindere a procedurii.
- (127) În plus, autoritățile italiene consideră că poziția Riva Fire în ceea ce privește contradicția aparentă descrisă în considerentul 124 este nefondată. Autoritățile italiene au recunoscut fără echivoc urgența legată de sănătate și de mediu în zona Taranto. Citatul evidențiat de Riva Fire referitor la pretinsa absență a riscurilor la adresa sănătății și mediului în Taranto ar fi fost scos din context și, în orice caz, nu ar reflecta poziția oficială a autorităților italiene.

5. EVALUAREA AJUTORULUI

5.1. Cu privire la presupusa contradicție dintre procedurile privind ajutorul de stat și procedurile pentru încălcarea legislației Uniunii în domeniul mediului

- (128) În general, autoritățile italiene susțin că diferitele intervenții ale statului în favoarea Ilva au urmărit, în primul rând, să răspundă preocupărilor exprimate de Comisie în avizul său motivat. Riva Fire, în observațiile sale la decizia de inițiere a procedurii, constată existența unei contradicții în afirmațiile autorităților italiene referitoare la neîndeplinirea obligației și procedura în materie de ajutoare de stat (a se vedea considerentul 124 și contra-argumentul autorităților italiene din considerentul 127). Potrivit Italiei, Comisia s-ar contrazice atunci când, pe de o parte, aceasta solicită Italiei să pună rapid în aplicare acțiunile necesare pentru a asigura conformitatea unității din Taranto cu normele aplicabile în materie de mediu și, pe de altă parte, aceasta împiedică autoritățile italiene să finanțeze respectivele acțiuni.
- (129) Comisia respinge acest argument. În principiu, încetarea încălcării unui anumit set de norme nu justifică încălcarea unui alt set de norme. În cazul de față, conformarea societății Ilva cu normele Uniunii aplicabile în materie de mediu nu ar trebui să fie realizată cu încălcarea normelor Uniunii privind ajutoarele de stat, prin oferirea unui sprijin public care nu este disponibil pentru concurenții societății Ilva, care, de asemenea, trebuie să respecte normele Uniunii în domeniul mediului fără a beneficia de ajutor de stat ilegal similar.
- (130) În continuare, autoritățile italiene susțin că măsurile de sprijin public alocate pentru punerea în aplicare a planului de mediu nu intră sub incidența articolului 107 alineatul (1) din TFUE, întrucât acestea sunt destinate să remedieze daunele aduse mediului în așteptarea identificării poluatorului, în conformitate cu Directiva 2004/35/CE și articolul 250 din Codul de mediu din Italia, precum și cu considerentele 114 și 115 din decizia Comisiei de inițiere a procedurii.
- (131) Comisia consideră că raționamentul dezvoltat de autoritățile italiene este eronat, din următoarele motive.
- (132) Ca observație preliminară, Comisia reamintește că numai măsurile 1 și 3 au fost alocate prin lege pentru punerea în aplicare a planului de mediu.
- (133) Aspectul cel mai important este că numai efectul măsurii asupra întreprinderii este relevant, și nu cauza sau obiectivul intervenției statului ⁽⁵⁷⁾. Având în vedere că numai efectul măsurii asupra întreprinderii trebuie luat în considerare, orice obiectiv de mediu sau orice alt obiectiv care stă la baza măsurii este, prin urmare, lipsit de relevanță. De asemenea, este irelevant dacă avantajul este obligatoriu pentru întreprindere, în sensul că aceasta nu a putut evita sau refuza acordarea acestuia ⁽⁵⁸⁾.
- (134) Prin urmare, intervențiile publice realizate în temeiul articolului 6 alineatul (3) din Directiva 2004/35/CE nu intră în domeniul de aplicare a articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Articolul 107 alineatul (1) din TFUE se aplică în egală măsură ambelor scenarii diferite: (i) în cazul în care poluatorul nu a fost încă identificat și (ii) în cazul în care poluatorul a fost identificat, însă nu reușește să ia măsurile de remediere necesare. În ambele scenarii, acțiunile de decontaminare întreprinse de stat devin ajutor de stat în cazul în care statul membru reduce sarcina a cărei suportare revine în mod normal unui beneficiar precum Ilva și nu încearcă să solicite de la poluatorul identificat recuperarea resurselor pe care le-a utilizat pentru decontaminare.
- (135) În cazul de față, decizia de inițiere a procedurii permite doar o acoperire temporară de către stat a măsurilor urgente de decontaminare, numai până la momentul în care poluatorul este identificat și cu condiția ca Italia să solicite rambursarea costurilor de la poluator ⁽⁵⁹⁾. Decizia de inițiere a procedurii nu oferă, prin urmare, o permisiune absolută și necondiționată de a utiliza fonduri de stat pentru a pune în aplicare cerințele exprimate în avizul motivat și/sau în planul de mediu al societății Ilva.
- (136) În această privință, de exemplu, Comisia observă că planul de mediu la care face trimitere Italia conține o serie de măsuri care nu pot fi clasificate ca fiind „măsuri urgente de decontaminare”, ci mai degrabă modernizări menite să îmbunătățească performanța societății Ilva în conformitate cu normele de mediu aplicabile producției de oțel, astfel cum sunt prevăzute în autorizația de mediu a Ilva.

⁽⁵⁷⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 2 iulie 1974, Italia/Comisia, 173/73, ECLI:EU:C:1974:71, punctul 13.

⁽⁵⁸⁾ Decizia 2004/339/CE a Comisiei din 15 octombrie 2003 privind măsurile puse în aplicare de Italia pentru RAI SpA, JO L 119, 23.4.2004, p. 1, considerentul 69; Concluziile avocatului general Fennelly din 26 noiembrie 1998, Franța/Comisia, C-251/97, ECLI:EU:C:1998:572, punctul 26.

⁽⁵⁹⁾ Considerentele 114 și 115 din decizia de inițiere a procedurii.

- (137) Cel mai important, având în vedere că numai efectele măsurilor de stat sunt luate în considerare (și nu cauzele sau obiectivele lor), nu se poate deduce că măsurile care constituie ajutor de stat ar înceta să mai reprezinte ajutor doar pentru că acestea ar fi utilizate pentru planul de mediu al Ilva. Decizia de inițiere a procedurii nu permite (și nu ar fi putut permite) acest lucru.
- (138) În concluzie, Italia nu poate invoca cerințele prevăzute în avizul motivat, precum și formularea considerențelor 114 și 115 din decizia Comisiei de inițiere a procedurii pentru a clasifica finanțarea de către stat a activităților curente ale Ilva, precum și a costurilor de mediu ca nefiind ajutor de stat.

5.2. Existența ajutorului

- (139) În conformitate cu articolul 107 alineatul (1) din TFUE, „sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre”.
- (140) Criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE sunt cumulative. Prin urmare, pentru a stabili dacă măsura în cauză constituie ajutor în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, trebuie îndeplinite toate condițiile următoare:
- (a) beneficiarul este o întreprindere în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, ceea ce implică faptul că acesta desfășoară o activitate economică;
 - (b) măsura este finanțată din resurse de stat și este imputabilă statului;
 - (c) măsura conferă un avantaj economic;
 - (d) acest avantaj este selectiv;
 - (e) măsura denaturează sau amenință să denatureze concurența și poate afecta schimburile comerciale între statele membre.
- (141) În ceea ce privește îndeplinirea condiției conform căreia beneficiarul trebuie să fie o întreprindere în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, Curtea de Justiție a definit în mod constant întreprinderile ca entități care desfășoară o activitate economică, indiferent de statutul lor juridic și de modul în care acestea sunt finanțate ⁽⁶⁰⁾, în timp ce orice activitate care constă în a oferi bunuri și servicii pe o piață este o activitate economică ⁽⁶¹⁾. Comisia ia act de faptul că Ilva produce și vinde oțel pe piața Uniunii și în afara acesteia, ceea ce se califică drept o activitate economică. Prin urmare, Comisia ajunge la concluzia că Ilva, indiferent de proprietarii săi sau de statutul acesteia referitor la plasarea sub administrare extraordinară în temeiul legislației italiene, este o întreprindere în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.
- (142) Comisia trebuie să analizeze dacă măsurile în cauză denaturează sau amenință să denatureze concurența și dacă acestea pot avea un efect asupra schimburilor comerciale dintre statele membre. Se consideră că, atunci când un ajutor acordat de un stat membru consolidează poziția unei întreprinderi în raport cu alte întreprinderi concurente în cadrul schimburilor comerciale în interiorul Uniunii, acestea din urmă trebuie considerate ca fiind afectate de ajutorul respectiv ⁽⁶²⁾. Astfel, este suficient ca beneficiarul ajutorului să concureze cu alte întreprinderi pe piețe deschise concurenței ⁽⁶³⁾. Piețele oțelului nealiat pe care operează Ilva fac obiectul concurenței intense și al schimburilor comerciale în interiorul Uniunii ⁽⁶⁴⁾, iar Ilva își comercializează produsele în Italia și în alte state membre. Prin urmare, toate măsurile examinate denaturează sau amenință să denatureze concurența și pot afecta schimburile comerciale între statele membre.
- (143) Pentru celelalte criterii stabilite la articolul 107 alineatul (1) din TFUE și enumerate mai sus în considerentul 140 literele (b), (c) și (d), Comisia va efectua o evaluare în care va examina fiecare măsură în parte.

⁽⁶⁰⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 12 septembrie 2000, Pavlov și alții, cauzele conexate C-180/98-C184/98, ECLI:EU:C:2000:428, punctul 74; Hotărârea Curții de Justiție din 10 ianuarie 2006, Cassa di Risparmio di Firenze SpA și alții, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, punctul 107.

⁽⁶¹⁾ A se vedea hotărârea Curții de Justiție din 16 iunie 1987, Comisia/Italia, 118/85, ECLI:EU:C:1987:283, punctul 7; Hotărârea Curții de Justiție din 18 iunie 1998, Comisia/Italia, C-35/96, ECLI:EU:C:1998:303, punctul 36; Hotărârea Curții de Justiție din 12 septembrie 2000, Pavlov și alții, cauzele conexate C-180/98 - C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, punctul 75.

⁽⁶²⁾ A se vedea, în special, hotărârea Curții din 17 septembrie 1980, Philip Morris/Comisia, C-730/79, ECLI:EU:C:1980:209, punctul 11; Hotărârea Curții de Justiție din 22 noiembrie 2001, Ferring, C53/00, ECLI:EU:C:2001:627, punctul 21; Hotărârea Curții de Justiție din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C-372/97, ECLI:EU:C:2004:234, punctul 44.

⁽⁶³⁾ Hotărârea Tribunalului din 30 aprilie 1998, Het Vlaamse Gewest/Comisia, T-214/95, ECLI:EU:T:1998:77.

⁽⁶⁴⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 2 iunie 2006 privind concentrarea Mittal/Arcelor (M.4137), în care Comisia a considerat că definiția geografică relevantă pentru piețele oțelului nealiat este cel puțin la nivelul întregului SEE.

5.2.1. Măsura 1

- (144) Astfel cum se explică în considerentul 21, la 24 mai 2017 familia Riva și societatea Ilva au ajuns la un acord de soluționare, prin care litigiul în curs dintre administrarea extraordinară a societății Ilva și membrii familiei Riva a fost stins.
- (145) Acordul de soluționare este un simplu acord între părți private, și anume anumiți membri ai familiei Riva care acționează în calitatea lor de acționari ai societății Ilva și conducerea actuală a societății Ilva plasată sub administrare extraordinară. [...]. Ilva nu este parte la aceste proceduri penale. Sumele care urmează să fie transferate societății Ilva în temeiul acordului de soluționare includ: (i) activele Riva deținute de familia Riva în conturi bancare deschise în străinătate, care urmează să fie puse definitiv la dispoziția societății Ilva sub forma juridică prevăzută la articolul 3 alineatul (1) din Decretul-lege nr. 1/2015, și anume sub formă de obligațiuni care urmează să fie subscribe de *Fondo Unico di Giustizia*, fără ca obligațiunile să fie returnate membrilor familiei Riva, inclusiv în cazul achitării acestora; și (ii) o sumă suplimentară de 145 de milioane EUR.
- (146) În comparație cu situația la momentul deciziei de inițiere a procedurii, acest acord de soluționare constituie un fapt nou, care trebuie luat în considerare în evaluarea finală a Comisiei cu privire la măsura 1, în special în ceea ce privește eventualul avantaj acordat societății Ilva și imputabilitatea măsurii față de stat.
- (147) În această privință, nu se contestă că intenția de a transfera activele Riva către societatea Ilva înainte de încheierea procedurilor penale a aparținut inițial autorităților italiene, astfel cum s-a explicat în decizia de inițiere a procedurii. Cu toate acestea, este o realitate faptul că, în pofida dispozițiilor din Decretul-lege nr. 1/2015 și ulterior, din *Decreto di Trasferimento*, transferul activelor Riva nu a avut loc ca urmare a opoziției constante a instanțelor elvețiene de a executa ordinul fără consimțământul prealabil al presupușilor proprietari ai activelor – membrii familiei Riva. Situația putea fi deblocată numai atunci când membrii familiei Riva ar decide, prin intermediul unui acord de soluționare privat, să transfere activele aflate sub controlul lor către societatea Ilva ⁽⁶⁵⁾. De asemenea, este evident că domeniul de aplicare a acordului de soluționare nu corespunde perfect întregii construcții concepute de autoritățile italiene prin Decretul-lege nr. 1/2015: în primul rând, sumele transferate societății Ilva sunt, de fapt, mai mari decât cele prevăzute de decretul-lege în cauză și, în al doilea rând, există contrapărți importante oferite familiei Riva în schimbul transferului sumei.
- (148) Existența acestui acord de soluționare privat și faptul că situația s-a deblocat numai după ce s-a ajuns la acest acord constituie o dovadă că decizia de a transfera activele Riva către societatea Ilva a fost, în cele din urmă, (i) parte a unui acord mai extins care a vizat reconcilierea intereselor private atât ale familiei Riva, cât și ale societății Ilva, și (ii) că aceasta a fost luată de familia Riva și de societatea Ilva (nu de stat). Acest lucru trebuie să fie luat în considerare pentru a stabili dacă îndoielile inițiale ale Comisiei cu privire la faptul că tranzacția ar conferi un avantaj economic societății Ilva și că aceasta este imputabilă statului rămân valabile.
- (149) În ceea ce privește imputabilitatea față de stat a transferului activelor Riva către Ilva, Comisia ia act de faptul că acest transfer a avut loc ca parte a unui acord mai extins care a fost stabilit de comun acord de către familia Riva și societatea Ilva. Din nou, nu se contestă că intenția inițială de a transfera activele de la familia Riva către societatea Ilva înainte de încheierea procedurilor penale a fost cea a autorităților italiene. Cu toate acestea, decizia finală a fost luată de familia Riva prin intermediul acordului de soluționare, iar pe parcursul punerii în aplicare a acestuia, o scrisoare din partea familiei Riva prin care se solicită băncilor străine să elibereze efectiv fondurile a permis transferul acestora către Ilva. Prin urmare, baza pentru transferul activelor Riva către societatea Ilva este un acord de soluționare privat între familia Riva și societatea Ilva, care nu este imputabil statului.
- (150) În plus, în ceea ce privește existența unui avantaj economic, Comisia observă că, prin acordul de soluționare cu familia Riva, societatea Ilva nu pare să fi obținut un avantaj pe care aceasta nu ar fi putut să îl primească în condiții normale de piață. Familia Riva a beneficiat de un stimulent pentru a încheia negocierile de soluționare, întrucât era expusă la riscul de a datora societății Ilva până la [...] EUR în cereri de despăgubire pe baza ipotezei că toate pretențiile societății Ilva ar fi acceptate de instanța națională. La rândul său, societatea Ilva a avut mai degrabă o nevoie urgentă de lichidități, fie pentru a finanța operațiunile curente, fie pentru a adopta măsurile de decontaminare definite în planul de mediu. Prin urmare, Ilva a fost de acord să renunțe la orice cereri viitoare de despăgubire (care puteau ajunge până la [...] EUR), în schimbul transferului imediat al sumei de aproximativ 1,2 miliarde EUR, din care o parte este reprezentată de activele Riva vizate de Decretul nr. 1/2015. Acest

⁽⁶⁵⁾ În acest sens, trebuie menționat că activele Riva au rămas în conturile bancare ale membrilor familiei Riva deschise la bănci din afara Italiei până la executarea finală a acordului de soluționare în iunie 2017.

comportament reflectă faptul că operatorii prudenți care manifestă aversiune față de pierderi ar putea prefera o soluționare amiabilă a unui litigiu în loc să recurgă la un judecător sau la un arbitru după un litigiu continuu. În acest context, nimic nu indică faptul că acordul de soluționare a litigiului încheiat de Ilva și familia Riva nu a fost stabilit în interesele comune ale ambelor părți private. Prin urmare, întrucât acordul de soluționare în ansamblu a fost semnat în condiții normale de piață între Ilva și acționarii acesteia și, astfel, nu conferă niciun avantaj economic societății Ilva, nici transferul activelor Riva care fac parte din acest acord global de soluționare nu conferă avantaje economice societății Ilva.

- (151) Având în vedere cele de mai sus, Comisia consideră că transferul către societatea Ilva a activelor Riva sub forma juridică prevăzută de Decretul-lege nr. 1/2015 nu conferă un avantaj economic societății Ilva și nu este imputabil statului italian.

5.2.1.1. Concluzie privind măsura 1

- (152) Pe baza elementelor menționate anterior, Comisia concluzionează că măsura pusă în aplicare nu este imputabilă statului. Întrucât criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE sunt cumulative, Comisia concluzionează că măsura 1 nu constituie ajutor de stat.

5.2.2. Măsura 2

5.2.2.1. Avantaj economic care provine din resurse de stat

- (153) Pentru a evalua dacă măsura 2 conferă un avantaj economic societății Ilva, Comisia a analizat, în primul rând, argumentele Italiei prezentate în considerentul 87 în ceea ce privește caracterul normativ al acestei măsuri. Potrivit Italiei, dispoziția legislativă în cauză nu constituie decât punerea în aplicare a unui principiu general de drept care permite caracterul predeductibil al creditorilor în cazul în care acesta este necesar pentru a menține valoarea unei întreprinderi și gestionarea activelor sale.
- (154) Prin adoptarea măsurii 2, Italia a introdus aproape toate societățile insolvente, cum ar fi Ilva, care sunt de interes strategic național, sub regimul de acordare a predeductibilității, ceea ce reprezintă o caracteristică comună a procedurilor de insolvență. Aceasta este o caracteristică esențială a cadrului legislativ general privind insolvența care se aplică tuturor întreprinderilor care fac obiectul insolvenței sau care sunt aproape de insolvență și care își desfășoară activitatea în Italia („Legge Fallimentare” prevăzută în *Regio decreto* nr. 267 din 16 martie 1942 (a se vedea considerentul 92).
- (155) Comisia consideră că, din moment ce Italia a acționat mai degrabă ca o autoritate publică de reglementare decât ca un investitor, nu există motive să se aplice testul operatorului privat în economia de piață pentru măsura 2 ⁽⁶⁶⁾. Cu alte cuvinte, prin adoptarea măsurii 2, Italia a acționat în exercitarea competenței sale de reglementare pentru a menține valoarea activelor întreprinderilor care se confruntau cu riscul de insolvabilitate, și nu ca un operator de piață. Într-adevăr, prin intermediul măsurii 2, Italia a restabilit în mod unilateral prioritatea creditorilor societății Ilva, ceea ce reprezintă o acțiune care nu este comparabilă cu acțiunile pe care le pot întreprinde persoanele private. Numai statul are competența de a subordona toate creanțele existente (inclusiv datoria cu rang prioritar) celor mai noi, o astfel de competență neputând fi disponibilă creditorilor privați, sau persoanelor private în general. Prin urmare, testul operatorului privat în economia de piață nu este aplicabil pentru măsura 2.
- (156) Din neaplicarea testului operatorului privat în economia de piață rezultă că criteriul determinant pentru a stabili existența unui avantaj în măsura 2 nu este măsura în care statul maximizează profiturile sau reduce la minimum pierderea resurselor de stat care rezultă din măsură. Cu toate acestea, Comisia trebuie să evalueze în continuare dacă măsura 2 implică orice altă formă de avantaj care provine din resurse de stat.
- (157) În circumstanțele menționate mai sus, eventuala probabilitate mai scăzută ca statul să recupereze datoriile de la anumite entități publice după ce se acordă un caracter predeductibil noii datorii este doar un efect secundar al măsurii de reglementare în cauză. Principalul obiectiv și efect al modificării legii în cauză a fost de a nu renunța la datoria societății Ilva către stat favorizând astfel societatea Ilva. În plus, astfel cum menționează autoritățile italiene, caracterul predeductibil pentru împrumuturi poate fi acordat, de asemenea, în temeiul legislației generale privind insolvența (a se vedea considerentul 92) și există dovezi empirice cu privire la utilizarea sporită a acestuia în Italia pentru creditele societăților în situații de insolvență care încheie acorduri de concentrare supravegheate de Curte, după ce începând cu anul 2010 au fost introduse unele reforme care au extins progresiv domeniul de aplicare a creditului predeductibil ⁽⁶⁷⁾. Astfel cum s-a confirmat de către Curte, un efect negativ indirect asupra

⁽⁶⁶⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 5 iunie 2012, Comisia/EDF, C-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, punctele 80-81.

⁽⁶⁷⁾ „Finanziamenti Alle Imprese in Crisi E Priorità Nel Rimborso: Gli Effetti Della Prededucibilità Nel Concordato Preventivo” E.Brodi, L. Casolaro; Banca Italiei, Occasional Paper nr. 387, septembrie 2017.

veniturilor statului care rezultă din măsurile de reglementare nu constituie un transfer de resurse de stat în cazul în care acesta este un element inherent al măsurii ⁽⁶⁸⁾. Prin urmare, având în vedere că un posibil efect negativ asupra creditelor de stat pentru Ilva este o trăsătură inherentă a regimului de acordare a caracterului prevedutibil al procedurilor de insolvență din Italia, acesta nu poate fi un mijloc de acordare a unui anumit avantaj provenit din resursele de stat în favoarea Ilva.

5.2.2.2. Concluzie privind măsura 2

- (158) Comisia concluzionează că măsura 2 nu conferă societății Ilva un avantaj economic care derivă din resurse de stat. Întrucât criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE sunt cumulative, Comisia concluzionează că măsura 2 nu constituie ajutor de stat.

5.2.3. Măsura 3

5.2.3.1. Resurse de stat și imputabilitate

- (159) În ceea ce privește originea statală a măsurii, Comisia observă că măsura constă într-o garanție a împrumutului acordată de Ministerul Economiei și Finanțelor.
- (160) Având în vedere faptul că noțiunea de stat membru include toate nivelurile autorităților publice, indiferent dacă este vorba despre o autoritate națională, regională sau locală, Comisia concluzionează că măsura este imputabilă statului.
- (161) Garanțiile de stat pun în pericol resursele de stat, pentru că plata lor antrenează o cheltuială din bugetul de stat. Din acest motiv și contrar argumentului autorităților italiene, inclusiv garanțiile de stat remunerate în mod corespunzător implică resurse de stat. În plus, astfel cum se arată mai jos, Comisia constată, de asemenea, că, în cazul de față, întrucât comisionul de garantare perceput de Italia este sub condițiile pieței, statul italian a renunțat, de asemenea, – și renunță în continuare – la resursele care s-ar fi putut acumula în cazul unui comision de garantare mai mare, bazat pe piață. Evaluarea condițiilor unei garanții de stat, inclusiv a comisionului perceput pentru aceasta, poate să excludă numai constatarea existenței unui avantaj economic (în cazul în care acestea nu corespund condițiilor de piață), și nu constatarea prezenței resurselor de stat, care este indiscutabilă. Prin urmare, Comisia concluzionează că măsura 3 implică resurse de stat.

5.2.3.2. Avantaj economic

- (162) Conform jurisprudenței constante, pentru a stabili dacă o măsură de stat constituie un ajutor în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, este necesar să se stabilească, printre altele, dacă întreprinderea beneficiară a primit un avantaj economic pe care aceasta nu l-ar fi putut obține în condiții normale de piață ⁽⁶⁹⁾.
- (163) Un avantaj economic există atunci când situația financiară a unei întreprinderi este îmbunătățită ca urmare a intervenției statului în condiții care diferă de condițiile normale de piață ⁽⁷⁰⁾. Cu toate acestea, o intervenție a unei autorități publice nu conferă în mod necesar un avantaj beneficiarului său și, prin urmare, nu constituie ajutor de stat în cazul în care aceasta are loc în condiții normale de piață. Cu alte cuvinte, în cazul în care o autoritate publică acționează ca un operator prudent în economia de piață în condiții similare, nu este implicat niciun ajutor de stat.
- (164) În acest sens, autoritățile italiene susțin că prima percepută de autoritățile italiene pentru garanția de stat a fost stabilită în conformitate cu recomandarea expertului [...] ⁽⁷¹⁾. Ca atare, remunerarea riscului asumat de către stat este, potrivit acestora, în conformitate cu remunerația pe care un operator prudent în economia de piață ar fi solicitat-o, iar garanția nu conferă un avantaj economic societății Ilva.
- (165) La rândul lor, părțile interesate care au prezentat observații cu privire la măsura 3 consideră că un operator economic privat în economia de piață nu ar fi acceptat aceste condiții financiare. WV Stahl, în special, solicită Comisiei să stabilească rata pieței aplicabile și să recupereze quantumul ajutorului incompatibil sub forma diferenței dintre rata pieței și rata percepută efectiv de autoritățile italiene de la societatea Ilva.

⁽⁶⁸⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 13 martie 2001, PreussenElektra, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160, punctul 62. Hotărârea Curții de Justiție din 17 martie 1993, Sloman Neptun Schiffahrts AG, cauzele conexate C-72/91 și C-73/91, ECLI:EU:C:1993:97, punctele 20 și 21. A se vedea, de asemenea, hotărârea Curții de Justiție din 7 mai 1998, Viscido et al., cauzele conexate C-52/97, C-53/97 și C-54/97, ECLI:EU:C:1998:209, punctele 13 și 14, și hotărârea Curții de Justiție din 30 noiembrie 1993, Kirsammer-Hack, C-189/91, ECLI:EU:C:1993:907, punctele 17 și 18, privind faptul că neaplicarea anumitor dispoziții din dreptul muncii nu constituie un transfer de resurse de stat.

⁽⁶⁹⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 29 iunie 1999, DMT, C-256/97, ECLI:EU:C:1999:332, punctul 22.

⁽⁷⁰⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 11 iulie 1996, SFEI și alții, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, punctul 60; Hotărârea Curții de Justiție din 29 aprilie 1999, Spania/Comisia, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, punctul 41.

⁽⁷¹⁾ A se vedea considerentul 98 din prezenta decizie.

- (166) Ca o observație preliminară, Comisia ar dori să menționeze că, la momentul acordării garanției de stat în cauză, Ilva se afla în situație de insolvență. Ca atare, aceasta se califică drept o întreprindere aflată în dificultate în conformitate cu punctul 20 litera (c) din Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate („Liniile directoare privind salvarea și restructurarea”) ⁽⁷²⁾.
- (167) În secțiunea 4.1 din Comunicarea privind garanțiile, Comisia explică faptul că „pentru întreprinderile aflate în dificultate, un garant de pe piață, dacă există, ar percepe o primă substanțială la momentul acordării garanției, dat fiind riscul incapacității de plată estimat. În cazul în care probabilitatea ca debitorul să nu mai poată achita împrumutul devine extrem de ridicată, nu există o rată a pieței, iar în situații excepționale, elementul de ajutor de stat din garanție se poate dovedi la fel de ridicat ca suma acoperită practic de garanție” ⁽⁷³⁾. Această abordare este, de asemenea, cea adoptată de Curte, care a hotărât că, atunci când statul acordă o garanție pentru un împrumut bancar unei societăți aflate în dificultate „fără a avea în vedere considerentele adecvate”, garanțiile trebuie să fie considerate ca fiind ajutoare care au o valoare egală cu cea a împrumutului garantat ⁽⁷⁴⁾.
- (168) În acest context, Comisia a evaluat în primul rând dacă acest caz prezintă circumstanțe în care probabilitatea ca debitorul să nu poată achita împrumutul este atât de ridicată încât valoarea totală a împrumutului garantat constituie ajutor de stat. O întreprindere aflată în dificultate este o întreprindere care se confruntă cu dificultăți economice și financiare grave, care, fără intervenția statului, vor contribui, cu siguranță, la ieșirea acesteia de pe piață în termen scurt sau mediu. În aceste condiții, este probabil ca niciun operator de pe piață să nu ofere un împrumut sau o garanție unei astfel de întreprinderi la orice rată, prin urmare, orice împrumuturi sau garanții acordate de stat unei astfel de întreprinderi ar trebui să constituie, în principiu, un ajutor egal cu valoarea totală a împrumutului (garantat). Cu toate acestea, această ipoteză centrală trebuie să fie verificată în raport cu elementele fiecărui caz și, atunci când beneficiarul se află în situație de insolvență, în raport cu dispozițiile privind insolvența aplicabile în statul membru relevant.
- (169) Cu privire la acestea din urmă, Comisia ia act de faptul că legislația italiană în materie de insolvență pentru marile întreprinderi prevede o prioritate a rambursării masei activelor de lichidare (*pre-deduzione*) pentru orice împrumut nou acordat pe parcursul procedurii de insolvență față de împrumuturile acordate înainte de declararea stării de insolvabilitate. În plus, spre deosebire de împrumuturile acordate înainte de declararea stării de insolvabilitate, dobânda continuă să se acumuleze pentru împrumuturile acordate pe parcursul procedurii de insolvență. Aceste dispoziții au ca scop stimularea potențialilor creditori să sprijine întreprinderea pe parcursul procedurii sale de insolvență, în scopul de a păstra valoarea economică a activelor sale, în așteptarea rezultatului procedurii (redresare, vânzare sau lichidare).
- (170) Simpla existență a acestor dispoziții indică faptul că, în unele cazuri, creditorii sunt de acord să acorde noi împrumuturi întreprinderilor aflate în procedură de insolvență (și anume, întreprinderi aflate în dificultate).
- (171) De asemenea, acest aspect sugerează că motivația unui creditor sau garant care colaborează cu un debitor aflat în dificultate poate fi ușor diferită față de situația de statu-quo. Pe de o parte, în ambele situații, creditorul sau garantul va evalua probabilitatea ca debitorul să nu poată achita împrumutul. Pe de altă parte, accentul se poate pune în primul rând pe probabilitatea de neplată de către debitor în situația de statu-quo, în timp ce o atenție mai mare se poate acorda pierderii în caz de nerambursare („LGD”) a împrumutului sau garanției în cazul debitorilor care sunt susceptibili de neplată la un anumit moment în timp.
- (172) Pentru societățile aflate în proceduri de insolvență, cu excepția cazului în care există o probabilitate ridicată ca societatea să fie restructurată cu succes pe cont propriu sau să fie achiziționată de către un nou investitor împreună cu datoriile sale, LGD pentru un nou împrumut va depinde în principal de valoarea de lichidare estimată a societății, pentru care creditorul va avea ca prioritate rambursarea în conformitate cu normele aplicabile privind preveductibilitatea. În unele cazuri, valoarea de lichidare estimată poate fi mai scăzută în comparație cu valoarea datoriilor preveductibile ale societății. În aceste cazuri, societatea ar putea avea dificultăți în a avea acces la finanțări private, iar o garanție publică este mai susceptibilă să confere un avantaj egal cu suma totală garantată. Cu toate acestea, în cazurile în care există o valoare ridicată estimată a masei de lichidare, pot exista argumente comerciale pentru creditorii privați (sau garanții) obișnuiți să gestioneze credite riscante.
- (173) În cazul societății Ilva, rezultatul pozitiv al procesului de vânzare arată că valoarea de piață a activelor societății Ilva în funcționare continuă a rămas ridicată, în pofida dificultăților economice ale întreprinderii: activele respective au fost vândute la prețul de 1,8 miliarde EUR. Această sumă nu este deloc surprinzătoare având în vedere avantajele competitive ale societății Ilva: amplasamentul din Taranto este cel mai mare amplasament integrat de producere a oțelului din sudul Europei, iar unitățile combinatului siderurgic Ilva sunt situate pe rutele importante de import și de export și aproape de centrul celei de a doua piețe a oțelului ca mărime din Europa (Italia).

⁽⁷²⁾ JO C 249, 31.7.2014, p. 1.

⁽⁷³⁾ JO C 155, 20.6.2008, p. 10.

⁽⁷⁴⁾ Hotărârea Curții din 28 ianuarie 2003, Germania/Comisia, C-334/99, ECLI:EU:C:2003:55, punctul 138.

- (174) Diferența dintre valoarea de piață a activelor societății Ilva și performanța sa economică scăzută poate fi explicată prin mai mulți factori specifici de la caz la caz, inclusiv următorii doi de mai jos:
- (a) producția societății Ilva a fost plafonată din punct de vedere administrativ la 6 milioane de tone, cu mult sub capacitatea sa totală de producție, din cauza daunelor aduse mediului care ar rezulta în cazul în care societatea utilizează întreaga sa capacitate de producție cu actualele echipamente de protecție a mediului. Întrucât unitățile de producere a oțelului precum cea din Taranto implică utilizarea intensivă a capitalului, având costuri fixe ridicate, acestea trebuie să fie exploatate la un nivel apropiat de capacitatea maximă pentru a fi rentabile. Plafonul de producție impus societății Ilva din motive de protecție a mediului a condus în mod inevitabil la o scădere a rentabilității sale. Cu toate acestea, prin utilizarea investițiilor de mediu corespunzătoare, Ilva poate reveni la o funcționare la niveluri optime de producție. Acest potențial explică motivul pentru care activele societății Ilva au rămas valoroase pentru potențialii investitori pregătiți să realizeze investițiile corespunzătoare;
 - (b) Ilva a fost plasată sub administrare extraordinară pentru o perioadă de cinci ani – într-o primă etapă, din cauza problemelor de mediu, iar ulterior, din cauza dificultăților sale financiare. Deoarece activele societății Ilva nu au fost exploatate în condiții normale de piață timp de mai mulți ani, societatea a întâmpinat dificultăți financiare, fără ca această situație să presupună că aceleași active nu ar putea fi exploatate într-un mod profitabil în condiții normale de piață și cu nivelul adecvat de investiții private.
- (175) Motivele dificultăților financiare ale societății Ilva erau cunoscute de mult timp. Întrucât acestea nu au fost legate de valoarea intrinsecă a activelor societății Ilva, motivele nu au descurajat actorii de pe piață să își exprime interesul față de achiziționarea activelor societății Ilva nu numai pe parcursul procesului de vânzare recent, ci și cu mult timp înainte ⁽⁷⁵⁾.
- (176) Rezultă că, încă de la data acordării garanției de stat în aprilie 2015, se preconiza un preț destul de ridicat din vânzarea sau lichidarea activelor societății Ilva. Întrucât, în conformitate cu legislația italiană în materie de insolvență pentru întreprinderile mari, noile împrumuturi sunt predeductibile, acest preț de vânzare care este folosit pentru masa de lichidare ar fi utilizat în primul rând pentru rambursarea noilor împrumuturi (sau a garanțiilor pentru împrumuturile respective, în cazul în care sunt executate). Pe baza informațiilor furnizate de autoritățile italiene, se preconiza următoarea succesiune a rambursării datoriilor societății Ilva la momentul acordării măsurii 3 ⁽⁷⁶⁾:

Graficul 1

Succesiunea rambursării datoriilor societății Ilva în aprilie 2015

[...]

- (177) Având în vedere diferența de amploare între, pe de o parte, cuantumul împrumutului garantat în cauză (400 de milioane EUR) și, pe de altă parte, cuantumul altor datorii cu o prioritate de rambursare similară sau mai ridicată (aproximativ [...] EUR) și valoarea masei activelor de lichidare ale societății Ilva (1,8 miliarde EUR dacă se ia în considerare prețul oferit de ofertantul cu prețul cel mai mare din cadrul procesului de vânzare recent), Comisia concluzionează că un operator privat în economia de piață ar fi putut acorda un împrumut sau o garanție la o rată adecvată societății Ilva pe parcursul perioadei în care aceasta se afla în dificultate.
- (178) Această concluzie este susținută de faptul că Ilva a păstrat accesul la finanțare privată pe parcursul procedurilor sale de insolvență. La momentul acordării garanției de stat (sfârșitul lunii aprilie 2015), Ilva avea cel puțin trei linii de credit deschise la bănci private: [...] EUR cu [...] ⁽⁷⁷⁾, [...] EUR cu [...] și 40 de milioane EUR cu [...]). Aceste credite erau linii de factoring, care au un profil de risc diferit față de împrumutul de 400 de milioane EUR garantat de statul italian. Cu toate acestea, existența acestor linii de credit constituie un indicator suplimentar al faptului că Ilva nu se afla într-o situație în care niciun creditor nu ar fi fost de acord, în niciun caz, să finanțeze operațiunile sale.
- (179) Din cele menționate mai sus rezultă că acest caz nu prezintă circumstanțe în care accesul beneficiarului la finanțare privată poate fi exclus astfel încât orice element de ajutor din împrumutul sau garanția publică ar trebui să fie considerat ajutor de stat pentru valoarea întregului împrumut sau a garanției.

⁽⁷⁵⁾ Potrivit presei, ArcelorMittal, Marcegaglia și Arvedi, toate societăți producătoare de oțel, de exemplu, și-au manifestat interesul față de achiziționarea activelor societății Ilva încă din toamna anului 2014; A se vedea <http://www.ilsole24ore.com/art/impresa-e-territori/2014-11-13/ilva-decisivo-ruolo-stato-063904.shtml?uuid=ABDP2MDC>.

⁽⁷⁶⁾ Aceste informații au fost furnizate de autoritățile italiene pe baza unei analize interne efectuate de Ilva și de consilierii săi financiari, fără a aduce atingere concluziilor finale ale Tribunalului din Milano cu privire la prioritatea rambursării fiecărei datorii.

⁽⁷⁷⁾ În urma intrării în insolvență a societății Ilva, [...] a redus linia de credit până la [...] din valoarea sa inițială de [...] EUR.

- (180) Comisia a evaluat în continuare dacă condițiile financiare ale garanției de stat în valoare de 400 de milioane EUR acordate societății Ilva remunerează în mod corespunzător riscul asumat de către stat. În acest sens, Comisia reamintește Comunicarea privind garanțiile: „pentru întreprinderile aflate în dificultate, un garant de pe piață, dacă există, ar percepe o primă substanțială la momentul acordării garanției, dat fiind riscul incapacității de plată estimat”.
- (181) În cazul de față, garanția de stat a fost acordată cu o primă anuală de 3,12 %. Această primă a fost stabilită pe baza avizului [...].
- (182) Spre deosebire de autoritățile italiene, Comisia consideră că avizul [...] nu estimează în mod corespunzător remunerarea pe care un operator prudent în economia de piață ar fi solicitat-o în schimbul garanției sale, întrucât avizul [...] nu furnizează o estimare adecvată a probabilității ca garanția să poate fi solicitată, precum și rambursată în cazul solicitării. De fapt, avizul [...] se bazează în întregime pe presupunerea eronată că împrumutul de 400 de milioane EUR acordat societății Ilva ar fi transferat unei noi societăți („NewCo”) care exploatează activele Ilva în condiții mai bune. Avizul [...] realizează o evaluare aprofundată a bonității acestei societăți ipotetice NewCo și concluzionează, pe baza punctajului de credit estimat al NewCo, că statul italian ar trebui să aplice o primă de garanție situată în intervalul cuprins între 1,53 % și 3,12 %. Cu toate acestea, la momentul acordării garanției, nu a existat niciun motiv să se presupună că împrumutul în valoare de 400 de milioane EUR va fi transferat automat noului proprietar ipotetic al activelor societății Ilva ⁽⁷⁸⁾. În acest context, autoritățile italiene ar fi trebuit să evalueze bonitatea societății Ilva (și nu a unui dobânditor ipotetic) și ar fi trebuit să estimeze LGD a împrumutului pe această bază.
- (183) Având în vedere că avizul [...] nu a putut fi utilizat pentru a evalua dacă prima percepută de statul italian remunerează în mod corespunzător riscul, Comisia a trebuit să stabilească o valoare de referință a ratelor aplicate entităților care se află într-o situație financiară comparabilă cu cea a societății Ilva. În conformitate cu practica decizională consacrată și recentă privind întreprinderile aflate în insolvență și puse spre vânzare ⁽⁷⁹⁾, Comisia consideră că, în absența oricărui rating de credit alternativ disponibil și având în vedere calificarea sa ca întreprindere aflată în dificultate, cel mai bun rating al societății Ilva este JRC (a se vedea, de asemenea, considerentul 189). În consecință, Comisia a colectat date financiare din baza de date a S&P Capital IQ Platform ⁽⁸⁰⁾ privind marjele instrumentelor de tip credit default swap („instrumente de tip CDS”), precum și randamentul obligațiunilor pentru întreprinderile cu un rating de JRC+, D sau SD la data acordării măsurii 3.
- (184) Instrumentul de tip CDS este un acord de swap financiar prin care vânzătorul de CDS va compensa cumpărătorul (în general, creditorul împrumutului de referință) în cazul neachitării împrumutului (de către debitor). Cu alte cuvinte, vânzătorul de CDS asigură cumpărătorului împotriva neachitării împrumutului de referință. Acest instrument este, ca atare, foarte relevant pentru a oferi un indiciu referitor la prima de risc/comisionul de garantare pe care un operator de piață l-ar solicita pentru a garanta riscul de neachitare a unui împrumut. Datele colectate cu privire la 11 observații disponibile în mai 2015 arată marje ale instrumentelor de tip CDS pentru scadențe de zece ani care variază între 6,3 % și 277,7 %, cu o valoare medie de 17,6 %.
- (185) Randamentul obligațiunilor este un bun indicator al costurilor totale ale împrumutării pentru o societate, constând în rata dobânzii și prima de garanție împreună, exprimate în procente. Datele colectate cu privire la opt observații disponibile în mai 2015 indică rate cuprinse între 5,3 % și 35,6 %, cu o valoare medie de 17,0 % pentru obligațiunile cu scadență de zece ani. Numai două observații au fost disponibile pentru obligațiunile cu scadență de douăzeci și cinci de ani: aceste observații indică o rată de 14,2 %.
- (186) Astfel cum arată datele analizate, costurile de finanțare pentru societățile cu rating JRC+, D sau SD la data acordării măsurii 3 au fost semnificativ mai mari decât suma obținută de Ilva prin garanția de stat. Într-adevăr, societatea Ilva a putut obține un împrumut la un cost total (rată a dobânzii de [...] + prima de garanție de 3,12 %) de [...], în timp ce indicațiile de pe piață arată un cost total de aproape 17 % în cursul aceleiași perioade.
- (187) Această verificare a plauzibilității demonstrează că garanția de stat definită ca măsura 3 conferă un avantaj economic societății Ilva, pe care aceasta nu l-ar fi putut obține în condiții de piață. Această constatare este în concordanță cu opinia concurenților (a se vedea considerentul 118). După ce s-a stabilit existența unui avantaj economic care nu era disponibil în condiții de piață, apare chestiunea cuantificării acestuia.

⁽⁷⁸⁾ De fapt, împrumutul nu va fi transferat dobânditorului activelor societății Ilva, ArcelorMittal.

⁽⁷⁹⁾ A se vedea, printre altele, cele mai recente decizii finale ale Comisiei în cazurile: SA.38544 Kem One (28 iulie 2015), SA.38545 Mory Global (6 noiembrie 2015), SA.38644 Brandt Groupe (21 martie 2016).

⁽⁸⁰⁾ <https://www.capitaliq.com>

- (188) Astfel cum s-a explicat mai sus, Comisia a fost în măsură să colecteze anumite indicații cu privire la ratele garanțiilor pe piață pentru perioada respectivă. Cu toate acestea, respectivele date au fost obținute de la entități care nu sunt pe deplin comparabile cu Ilva și din instrumentele financiare care sunt diferite de împrumutul și garanția contractate de către Ilva și nu pot, prin urmare, să fie utilizate ca valori de referință adecvate pentru stabilirea ratei exacte a garanției în cauză practicate pe piață la nivelul necesar de precizie. De altfel, investigația nu a dezvăluit cotațiile actuale ale ratelor dobânzilor pentru împrumuturile similare cu cel al societății Ilva, cu sau fără garanția de stat sau cotațiile de piață pentru garanția în cauză. În astfel de circumstanțe, Comunicarea privind garanțiile prevede că eventualul avantaj legat de acordarea unei garanții (care corespunde unui eventual element de ajutor) se calculează ca diferența dintre rata dobânzii de pe piață pe care beneficiarul ar fi suportat-o în absența garanției și rata dobânzii obținută prin intermediul garanției de stat, după ce au fost luate în considerare toate primele plătite.
- (189) Comisia consideră că este prudent să se ia în considerare, de asemenea, Comunicarea din 2008 privind ratele de referință și de scont în scopul estimării indicatorului pentru rata dobânzii conformă cu piața pentru împrumutul în cauză. În această privință, bonitatea (ratingul) societății Ilva pare să fie cea mai mică dintre cele cinci ratinguri posibile prevăzute în comunicarea din 2008, și anume „Situatie necorespunzătoare/Dificultăți financiare (JRC și inferior)”. În plus, nu au fost atașate garanții reale împrumutului pentru a furniza creditorilor (sau garantului) un drept care să asigure suficiente lichidități, să fie eventual transferabil și să aibă acțiune imediată asupra activelor societății Ilva în caz de neîndeplinire a obligațiilor de plată. Pe această bază, Comisia consideră că rata dobânzii de pe piață a împrumutului plus garanția care constituie măsura 3 trebuie calculate pentru împrumut ca rezultat al sumei unei rate de bază adecvate plus 1 000 de puncte de bază, astfel cum este definită în comunicarea din 2008.
- (190) În ceea ce privește rata de bază adecvată, comunicarea din 2008 recomandă utilizarea ratelor pieței monetare corespunzătoare scadenței de 1 an (de exemplu, în cazul Italiei: rata Euribor pe 1 an), Comisia rezervându-și dreptul de a utiliza scadențe mai scurte sau mai lungi, adaptate anumitor cazuri. În cazul de față, Comisia consideră că scadența pe termen foarte lung a împrumutului de 400 de milioane EUR care face obiectul garanției de stat justifică alegerea unei rate de bază corespunzătoare acestei scadenței pe termen lung. Prin urmare, Comisia decide să aplice o rată swap care corespunde duratei medii ponderate a împrumutului garantat. Deoarece calendarul de rambursare al împrumutului de 400 de milioane EUR prevede o durată medie ponderată de 14,86 ani, rata de bază corespunzătoare ar trebui să fie rata swap pe 15 ani. La 27 mai 2015, și anume la momentul acordării împrumutului de 400 de milioane EUR de către cei trei creditori privați, rata swap pentru scadențele la 15 ani a fost de 1,18 % ⁽⁸¹⁾. Pe această bază, rata dobânzii de pe piață furnizată de comunicarea din 2008 este de 1,18 % + 1 000 de puncte de bază, și anume 11,18 %.
- (191) Cuantumul avantajului legat de garanția acordată de stat trebuie să fie calculat separat față de împrumut în conformitate cu următoarea metodologie: diferența dintre (i) rata dobânzii calculată astfel cum se descrie în considerentul 190 aplicată principalului împrumutului și (ii) costul financiar total al împrumutului garantat, calculat ca suma dintre rata dobânzii aplicate de bănci pentru principalul împrumutului și prima de garanție aplicată de către stat, calculată și percepută pentru perioada în care sumele au fost puse la dispoziția societății Ilva.

5.2.3.3. Selectivitate

- (192) Garanția de stat definită ca măsura 3 este o măsură de sprijin ad-hoc acordată în favoarea unei singure întreprinderi, Ilva. Prin urmare, măsura 3 este selectivă.

5.2.3.4. Concluzie privind măsura 3

- (193) Întrucât măsura 3 îndeplinește toate criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE, Comisia concluzionează că aceasta constituie un ajutor de stat, a cărui valoare poate fi stabilită pe baza metodologiei descrise în considerentul 191.

5.2.4. Măsura 4

- (194) În decizia de inițiere a procedurii, opinia preliminară a Comisiei a fost că acordul de soluționare a litigiului convenit de Fintecna și Ilva este imputabil statului italian și implică resurse de stat. De asemenea, Comisia și-a exprimat îndoiala cu privire la faptul că, prin acceptarea soluționării unui litigiu de lungă durată în martie 2015, imediat după ce societatea Ilva a fost declarată în stare de insolabilitate, Fintecna a luat o decizie rațională pe care un operator privat în economia de piață ar fi luat-o într-o situație similară.
- (195) Pe baza observațiilor primite pe parcursul procedurilor oficiale, Comisia a evaluat în primul rând dacă decizia de a soluționa litigiul a fost într-adevăr rațională din punctul de vedere al unui operator de piață, și anume dacă respectiva decizie conferă un avantaj economic societății Ilva.

⁽⁸¹⁾ Conform datelor colectate de către Comisie din baza de date a S&P Capital IQ.

5.2.4.1. Avantaj economic

- (196) Astfel cum s-a afirmat deja în considerentul 163, o intervenție a unei autorități publice nu conferă în mod necesar un avantaj beneficiarului și, prin urmare, nu constituie ajutor de stat în cazul în care aceasta are loc în condiții normale de piață, și anume în cazul în care autoritatea publică a acționat la fel ca un operator prudent în economia de piață aflat într-o situație similară.
- (197) În primul rând, în evaluarea aprofundată, Comisia a evaluat circumstanțele în care Fintecna a luat decizia de a soluționa litigiul cu Ilva după o perioadă lungă de timp, prin plata sumei de 156 de milioane EUR. În luarea deciziei de a soluționa litigiul, Fintecna trebuie să fi luat în considerare situația economică la momentul în care aceasta a decis soluționarea, nivelul de risc și previziunile ⁽⁸²⁾.
- (198) În această privință, Comisia ia notă de faptul că datoria suportată și asumată de stat în calitate de vânzător înainte ca privatizarea să fi avut loc nu este contestabilă în principiu și că, în ceea ce privește suma care face obiectul soluționării litigiului, și anume 156 de milioane EUR, Fintecna, în calitate de creditor prudent, a realizat estimările expunerii sale față de Ilva în 2011 și le-a ajustat în 2014. Calculele au evidențiat o expunere de [...] EUR, și anume suma ajustată de [...] EUR în 2014. Pentru a evalua în mod corespunzător riscurile juridice, Fintecna a comandat două avize juridice, ambele confirmând în mod independent faptul că suma de 156 de milioane EUR era o sumă acceptabilă, în limita plafonului maxim convenit în contractul de privatizare ([...] EUR, excluzând dobânzile sau [...], inclusiv dobânzile) și a expunerii potențiale estimate ([...] EUR în 2014).
- (199) Fintecna a luat decizia de a soluționa litigiul în contextul Decretului-lege nr. 1/2015, care a condus la acordul dintre cele două părți. Având în vedere estimarea rezonabilă a riscurilor care apar în cazul insolvenței societății Ilva furnizată de consilieri juridici independenți, simplul fapt că Fintecna a decis să soluționeze litigiul numai la acel moment și nu înainte de adoptarea decretului-lege menționat anterior nu schimbă calificarea deciziei de a soluționa litigiul ca o decizie rațională pe care un operator privat în economia de piață ar fi luat-o într-o situație similară. Într-adevăr, un operator prudent care manifestă reticență față de pierderi poate prefera mai degrabă să soluționeze un litigiu pe cale amiabilă decât să recurgă la un judecător sau la un arbitru după un litigiu continuu în circumstanțe în care răspunderea sa nu se poate pune la îndoială, iar expunerea sa ar putea conduce la sume cuprinse între [...] și [...], sume mai mari decât suma tranzacționată imediat. Se pare că noi amânări ale soluționării litigiului nu ar fi putut conduce la un rezultat financiar mai bun pentru Fintecna.
- (200) Având în vedere faptul că acțiunile întreprinse de Fintecna corespund comportamentului unui participant rațional în economia de piață și că procesul care a precedat decizia reflectă abordarea prudentă adoptată Fintecna față de un posibil acord de soluționare a litigiului cu societatea Ilva, Comisia concluzionează că plata unei sume mai mici decât propriile sale estimări este, în principiu, o decizie rezonabilă a unui operator privat de pe piață și, ca atare, nu este susceptibilă să confere un avantaj societății Ilva.

5.2.4.2. Concluzie privind măsura 4

- (201) Comisia a arătat că măsura 4 nu conferă un avantaj economic societății Ilva. Întrucât criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE sunt cumulative, Comisia concluzionează că măsura 4 nu constituie ajutor de stat.

5.2.5. Măsura 5

5.2.5.1. Resurse de stat și imputabilitate

- (202) În ceea ce privește originea statală a măsurii, Comisia observă că măsura constă întrun împrumut acordat de Ministerul Economiei și Finanțelor din resurse provenite din bugetul de stat.
- (203) Având în vedere faptul că noțiunea de stat membru include toate nivelurile autorităților publice, indiferent dacă este vorba despre o autoritate națională, regională sau locală, Comisia concluzionează că măsura este imputabilă statului și include un transfer de resurse de stat.

5.2.5.2. Avantaj economic

- (204) În observațiile sale privind decizia de inițiere a procedurii, WV Stahl solicită Comisiei să asigure recuperarea rapidă a ajutorului de stat acordat sub formă de împrumuturi societății Ilva sub condițiile de piață, pe baza diferenței dintre rata dobânzii percepută și rata pieței la momentul în care au fost acordate împrumuturile (a se vedea considerentul 120). Pentru constatarea existenței unui avantaj economic în ceea ce privește măsura 5, Comisia consideră că se poate aplica același raționament ca în cazul măsurii 3, în pofida a două mari diferențe factuale între cele două măsuri.

⁽⁸²⁾ Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 29 martie 2007, Scott/Comisia, T-366/00, EU:T:2012:649, punctul 158.

- (205) Prima diferență factuală este că măsura 5 este un împrumut public, în timp ce măsura 3 constituie o garanție de stat pentru un împrumut sindicalizat. Totuși, această diferență factuală nu afectează raționamentul dezvoltat în considerentele 166-179, care este valabil, în mod egal, pentru un împrumut și pentru o garanție.
- (206) Cea de a doua diferență factuală o reprezintă data acordării ajutorului: 30 aprilie 2015 pentru măsura 3, față de 15 decembrie 2015 pentru măsura 5. Cu toate acestea, Comisia consideră că raționamentul dezvoltat în considerentele 166-179 este valabil, de asemenea, la data acordării măsurii 5: în decembrie 2015, se putea preconiza în continuare că valoarea de lichidare a activelor societății Ilva era ridicată, iar suma totală a creanțelor preveductibile crescuse cu 400 de milioane EUR (și anume, valoarea măsurii 3) comparativ cu aprilie 2015, ajungând la un total de aproximativ [...] EUR – o sumă în continuare suficient de scăzută față de masa de lichidare de 1,8 miliarde EUR care putea fi anticipată. În plus, Decretul-lege nr. 191/2015 acordă o prioritate mai mare rambursării sumei din cadrul măsurii 5 față de alte creanțe preveductibile, astfel cum se arată în graficul 2, conducând la o creștere a LGD posibilă pentru măsura 5.

Graficul 2

Succesiunea rambursării datoriilor societății Ilva în decembrie 2015

[...]

- (207) Având în vedere cele de mai sus, se pare că LGD a împrumutului era încă destul de ridicată, iar Comisia concluzionează că ar putea exista argumente economice, în cazul unui creditor privat obișnuit să gestioneze credite riscante, pentru acordarea unui împrumut în favoarea societății Ilva.
- (208) La fel ca în cazul măsurii 3, Comisia a evaluat ulterior dacă prin condițiile financiare ale împrumutului public se remunerează în mod corespunzător riscul asumat de către stat. Din aceleași motive ca în cazul măsurii 3, Comisia consideră că avizul [...] nu oferă o metodă corespunzătoare pentru a stabili dacă rata anuală a dobânzii percepută de stat (2,94 %) este adecvată. Prin urmare, Comisia a colectat date publice similare ca în cazul măsurii 3 (marjele instrumentelor de tip CDS și randamentele obligațiunilor) din baza de date S&P Capital IQ Platform ⁽⁸³⁾, corespunzând însă datei acordării măsurii 5.
- (209) Datele colectate cu privire la cele 14 observații disponibile în decembrie 2015 arată marje ale instrumentelor de tip CDS pentru scadențe de cinci ani care variază între 6,2 % la 300,5 %, cu o valoare medie de 44,1 %, și marje ale instrumentelor de tip CDS pentru scadențe de un an care variază între 3,0 % la 648 %, cu o valoare medie de 32,7 %.
- (210) Datele colectate cu privire la 31 de observații disponibile în decembrie 2015 indică rate ale obligațiunii cuprinse între 2,2 % și 99,0 %, cu o valoare medie de 17,6 % pentru obligațiunile cu scadență de trei ani.
- (211) Astfel cum arată datele analizate, costurile de finanțare pentru societățile cu rating JRC+, D sau SD la data acordării măsurii 5 au fost semnificativ mai mari decât suma obținută de Ilva prin intermediul statului. Într-adevăr, dobânda percepută pentru împrumutul acordat societății Ilva a fost la o rată anuală de 2,94 %, în timp ce indicațiile de pe piață arată un cost total mult mai ridicat în cursul aceleiași perioade.
- (212) La fel ca în cazul măsurii 3, această verificare a plauzibilității demonstrează că împrumutul public definit ca măsura 5 conferă societății Ilva un avantaj economic pe care aceasta nu l-ar fi putut obține în condiții de piață. După ce s-a stabilit existența unui avantaj economic care nu era disponibil în condiții de piață, apare chestiunea cuantificării acestuia.
- (213) Aplicând același raționament ca în cazul măsurii 3, *mutatis mutandis*, Comisia a decis să ia, de asemenea, în considerare comunicarea din 2008. Aceasta a sprijinit Comisia să stabilească rata pieței adecvată pentru cuantificarea elementului de ajutor al împrumutului acordat fără garanții reale la 10,06 %, calculată ca suma dintre o rată de bază de 0,06 % care corespunde ratei Euribor pe un an la 15 decembrie 2015 și o marjă de credit de 1 000 de puncte de bază.
- (214) Quantumul avantajului legat de împrumutul public definit ca măsura 5 trebuie calculat ca diferența dintre (i) rata dobânzii calculată astfel cum se descrie în considerentul 213 aplicată principalului împrumutului și (ii) rata reală a dobânzii datorate de către Ilva, calculată și percepută pentru perioada în care sumele au fost puse la dispoziția societății Ilva.

5.2.5.3. Selectivitate

- (215) Împrumutul de stat definit ca măsura 5 este o măsură de sprijin ad-hoc acordată în favoarea unei singure întreprinderi, Ilva. Prin urmare, măsura 5 este selectivă.

⁽⁸³⁾ <https://www.capitaliq.com>

5.2.5.4. Concluzie privind măsura 5

- (216) Întrucât măsura 5 îndeplinește toate criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE, Comisia concluzionează că aceasta constituie un ajutor de stat, a cărui valoare poate fi stabilită pe baza metodologiei descrise în considerentul 214.

5.3. Ilegalitatea ajutorului

- (217) Măsurile 3 și 5 constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE și au fost puse în aplicare fără notificarea prealabilă a Comisiei, încălcând articolul 108 alineatul (3) din TFUE. Prin urmare, aceste măsuri au fost puse în aplicare în mod ilegal.

5.4. Compatibilitatea ajutorului cu piața internă

- (218) Interdicția de acordare a ajutoarelor de stat nu este nici absolută, nici necondiționată. În special, alineatele (2) și (3) ale articolului 107 din TFUE constituie temeuri juridice care permit considerarea anumitor ajutoare ca fiind compatibile cu piața internă. Întrucât autoritățile italiene consideră că măsurile în cauză nu constituie ajutoare de stat, acestea nu au prezentat niciun motiv pentru compatibilitatea lor.
- (219) Prin urmare, Comisia va examina din proprie inițiativă dacă măsurile de ajutor de stat acordate societății Ilva, și anume măsurile 3 și 5, pot fi declarate compatibile cu piața internă pe baza oricăruia dintre aceste temeuri juridice.
- (220) Comisia observă că derogările prevăzute la articolul 107 alineatul (2) din TFUE sunt, în mod evident, inaplicabile. Dintre derogările prevăzute la alineatul (3) al acestui articol, numai literele (a) și (c) s-ar putea dovedi utile. Litera (a) prevede că ajutoarele destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut pot fi considerate compatibile cu piața internă. Litera (c) prevede că ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice, în cazul în care acestea nu modifică în mod nefavorabil condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun, pot fi considerate, de asemenea, compatibile cu piața internă.
- (221) În ceea ce privește articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE, întreprinderile care își desfășoară activitatea în sectorul siderurgic, precum Ilva, nu sunt eligibile pentru acordarea de ajutoare regionale în conformitate cu punctul 9 din Orientările privind ajutoarele de stat regionale ⁽⁸⁴⁾. Prin urmare, acest temei juridic nu poate fi aplicat măsurilor care fac obiectul investigației.
- (222) În ceea ce privește articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE, Comisia consideră că nu există niciun cadru sau orientări privind aplicarea articolului 107 alineatul (3) care ar putea să se aplice măsurilor în cauză. În special, întreprinderile active în sectorul siderurgic, precum Ilva, nu sunt eligibile pentru ajutoarele pentru salvare și restructurare în conformitate cu punctul 18 din Orientările privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate ⁽⁸⁵⁾. Întrucât aceasta se califică drept întreprindere aflată în dificultate în temeiul punctului 20 litera (c) din Orientările privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate, Ilva nu este eligibilă nici pentru ajutorul de mediu în temeiul punctului 16 din Orientările privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020 ⁽⁸⁶⁾.
- (223) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că măsurile de ajutor de stat acordate societății Ilva nu sunt compatibile cu piața internă.

5.5. Recuperarea ajutorului incompatibil cu piața internă

- (224) În conformitate cu TFUE și cu jurisprudența constantă a Curții de Justiție, atunci când constată că un ajutor este incompatibil cu piața internă, Comisia are competența de a decide că statul membru în cauză trebuie să anuleze sau să modifice ajutorul respectiv ⁽⁸⁷⁾. De asemenea, Curtea a susținut în mod constant că obligația impusă unui stat membru de a anula ajutorul considerat de Comisie ca fiind incompatibil cu piața internă are rolul de a restabili situația existentă anterior ⁽⁸⁸⁾.
- (225) În acest context, Curtea a stabilit că acest obiectiv este atins de îndată ce beneficiarul a rambursat sumele acordate prin intermediul unui ajutor ilegal, pierzând astfel avantajul de care beneficiase față de concurenții săi de pe piață, iar situația anterioară plății ajutorului este restabilită ⁽⁸⁹⁾.

⁽⁸⁴⁾ JO C 209, 23.7.2013, p. 1.

⁽⁸⁵⁾ JO C 249, 31.7.2014, p. 1.

⁽⁸⁶⁾ Orientări privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020 (JO C 200, 28.6.2014, p. 1).

⁽⁸⁷⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 12 iulie 1973, Comisia/Germania, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, punctul 13.

⁽⁸⁸⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 14 septembrie 1994, Spania/Comisia, C-278/92, C-279/92 și C-280/92, ECLI:EU:C:1994:325, punctul 75.

⁽⁸⁹⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 17 iunie 1999, Belgia/Comisia, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, punctele 64 și 65.

- (226) În conformitate cu jurisprudența constantă, articolul 16 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului ⁽⁹⁰⁾ stabilește: „Atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar”.
- (227) Astfel, având în vedere că măsurile în cauză au fost puse în aplicare cu încălcarea articolului 108 din tratat și trebuie să fie considerate ajutor ilegal și incompatibil, ajutorul trebuie să fie recuperat pentru a se restabili situația care exista pe piață înainte de acordarea lor. Recuperarea ar trebui să acopere intervalul de timp cuprins între data la care beneficiarul a obținut avantajul, și anume atunci când ajutorul a fost pus la dispoziția beneficiarului, și data recuperării efective a ajutorului, iar sumele care urmează a fi recuperate ar trebui să fie purtătoare de dobândă până la recuperarea efectivă.
- (228) Pe baza evaluării de mai sus din secțiunile 5.2.3 și 5.2.5, elementul de ajutor inclus în măsurile 3 și 5 trebuie să fie recuperat după cum urmează:
- (a) pentru măsura 3, diferența dintre (i) rata dobânzii calculată astfel cum se descrie în considerentul 190 aplicată principalului împrumutului și (ii) costul financiar total al împrumutului garantat, calculat ca suma dintre rata dobânzii aplicate de bănci pentru principalul împrumutului și prima de garanție aplicată de către stat, calculată și percepută pentru perioada în care sumele au fost puse la dispoziția societății Ilva;
 - (b) pentru măsura 5, diferența dintre (i) rata dobânzii calculată astfel cum se descrie în considerentul 213 aplicată principalului împrumutului și (ii) rata reală a dobânzii datorate de către Ilva, calculată și percepută pentru perioada în care sumele au fost puse la dispoziția societății Ilva.
- (229) În conformitate cu principiul cooperării loiale în temeiul articolului 4 alineatul (3) din TFUE, Italia trebuie să furnizeze Comisiei, în termen de două luni de la data notificării prezentei decizii, cuantumul exact al ajutoarelor acordate societății Ilva, luând în considerare, în special, ajutoarele sub formă de împrumuturi, datele reale ale plăților sau rambursărilor, precum și toate celelalte circumstanțe relevante raportate de Italia. În toate cazurile, sumele care urmează să fie recuperate includ dobânda datorată până la recuperarea efectivă.
- (230) În același termen de două luni, Italia trebuie să informeze Comisia cu privire la eliminarea avantajelor economice viitoare care decurg din măsurile 3 și 5. În acest scop, Italia ar trebui să se asigure că costurile totale de finanțare și ratele dobânzilor relevante corespund cel puțin ratelor dobânzilor de piață menționate în considerentele 190 și 213. Orice sumă pusă la dispoziție până la ajustarea ratelor dobânzilor va rămâne ajutor incompatibil cu piața internă și, ca atare, face obiectul unei recuperări, împreună cu dobânzile de recuperare acumulate până la data recuperării.

6. CONCLUZIE

- (231) Comisia constată că Italia a pus în aplicare în mod ilegal măsurile 3 și 5 menționate în secțiunile 2.2.3. și 2.2.5. din prezenta decizie, cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) din TFUE.
- (232) Comisia concluzionează că elementul de ajutor din cadrul măsurilor 3 și 5 este incompatibil cu piața internă și trebuie recuperat de la beneficiar, Ilva, împreună cu dobânda de recuperare,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Următoarele măsuri care fac obiectul prezentei decizii nu constituie ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

- (a) transferul activelor în valoare de 1,1 miliarde EUR confiscate pe durata procedurilor penale împotriva foștilor proprietari ai societății Ilva, pus în aplicare prin acordul de soluționare a litigiului încheiat cu societatea Ilva;
- (b) Decretul-lege nr. 101/2013 din 11 august 2014 și articolul 12 alineatul (5) din acesta privind împrumuturile predeductibile, astfel cum s-au aplicat pentru un împrumut în valoare de 250 de milioane EUR;
- (c) acordul de soluționare privind suma de 156 de milioane EUR încheiat între Fintecna și Ilva la 5 martie 2015 pe baza Decretului-lege nr. 1/2015 din 4 martie 2015.

⁽⁹⁰⁾ Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 248, 24.9.2015, p. 9).

Articolul 2

Celelalte măsuri care fac obiectul prezentei decizii, puse în aplicare în mod ilegal de către Italia, cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, constituie ajutor de stat incompatibil cu piața internă:

- (a) acordarea, prin Decretul ministerial din 30 aprilie 2015, în temeiul Decretului-lege nr. 1/2015, a unei garanții de stat pentru un împrumut de 400 de milioane EUR în favoarea societății Ilva;
- (b) acordarea, prin Decretul ministerial din 15 decembrie 2015, în temeiul Decretului-lege nr. 191/2015, a unui împrumut de stat în valoare de 300 de milioane EUR în favoarea societății Ilva.

Articolul 3

- (1) Italia recuperează de la beneficiar ajutoarele incompatibile acordate în cadrul măsurilor menționate la articolul 2.
- (2) Sumele care urmează a fi recuperate sunt purtătoare de dobândă începând de la data la care au fost puse la dispoziția beneficiarilor până la data recuperării lor efective.
- (3) Dobânda se calculează pe o bază compusă, în conformitate cu capitolul V din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei ⁽⁹¹⁾ și cu Regulamentul (CE) nr. 271/2008 al Comisiei ⁽⁹²⁾ de modificare a Regulamentului (CE) nr. 794/2004.
- (4) Italia ajustează toate plățile restante ale ajutoarelor acordate în cadrul măsurilor menționate la articolul 2 la condițiile de piață stabilite în considerentele 190 și 213 din prezenta decizie, în termen de două luni de la data notificării prezentei decizii.

Articolul 4

- (1) Recuperarea ajutoarelor acordate în cadrul măsurilor menționate la articolul 2 este imediată și efectivă.
- (2) Italia asigură punerea în aplicare a prezentei decizii în termen de patru luni de la data notificării acesteia.

Articolul 5

- (1) În termen de două luni de la notificarea prezentei decizii, Italia prezintă următoarele informații:
 - (a) o descriere detaliată a măsurilor deja adoptate și a celor planificate în vederea conformării cu prezenta decizie;
 - (b) documente care să demonstreze că beneficiarul a fost somat să ramburseze ajutorul;
 - (c) documente care să demonstreze că ajustările menționate la articolul 3 alineatul (4) din prezenta decizie au fost puse în aplicare.
- (2) Italia informează Comisia cu privire la evoluția măsurilor naționale de punere în aplicare a prezentei decizii până la finalizarea recuperării ajutoarelor acordate în cadrul măsurilor menționate la articolul 2. La simpla solicitare a Comisiei, aceasta prezintă fără întârziere informații cu privire la măsurile deja adoptate și cele prevăzute pentru a se conforma prezentei decizii. În plus, aceasta furnizează informații detaliate privind cuantumul ajutoarelor și ale dobânzilor recuperate deja de la beneficiar.

⁽⁹¹⁾ Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2015/1589 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 140, 30.4.2004, p. 1).

⁽⁹²⁾ Regulamentul (CE) nr. 271/2008 al Comisiei din 30 ianuarie 2008 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 794/2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 82, 25.3.2008, p. 1).

Articolul 6

Prezenta decizie se adresează Republicii Italiene.

Adoptată la Bruxelles, 21 decembrie 2017.

Pentru Comisie
Margrethe VESTAGER
Membru al Comisiei
